

רונית

2008-1951

רונית

2008-1951

עריכה:

מרב שני

עימוד ועיצוב גרפי:

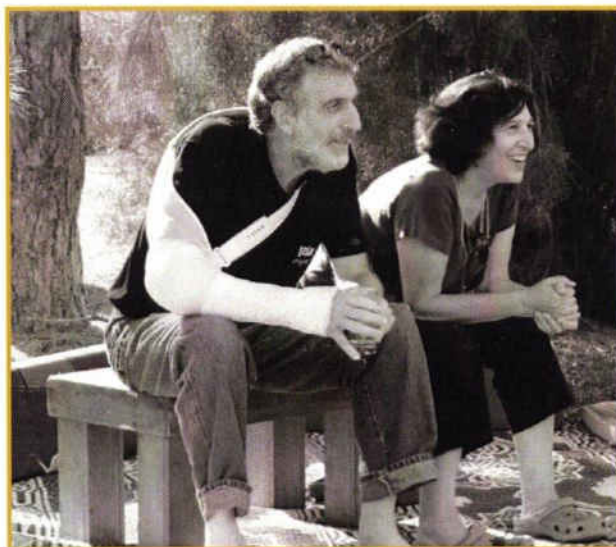
מיכל שני - סטודיו מיכל שני

הפקה והוצאה לאור:

רוני ראוזניץ / נאו פרודקשן

תוכן עניינים

5.....	ילדות ונעורים
15.....	זוגיות
19.....	משפחה
27.....	שליחות
37.....	חינוך ועבודה
45.....	טיולים
57.....	מחלה והלוויה
71.....	רונית
79.....	הנצחה וזיכרון
87.....	עשר שנים אחרי

ספר זה מוקדש לכל מי שרונית שמורה בליבו. בראש ובראשונה לנכדיי האהובים, שאומנם לא זכו להכיר את סבתא רונית אבל הדמות שלה מלווה את ילדותם בסיפורים ובתמונות וגם בכל צעד שהם עושים בשבילי הקיבוץ, בגן 'ניצנים' ובבית המשותף שלנו, ואני מקווה שהם ימשיכו לשאת את זכרה גם בבגרותם. אין לי ספק שרונית הייתה מעריצה את נכדיה, מחבקת אותם, תומכת בהם, ובעיקר מכירה בייחודיותו ונפלאותיו של כל אחד ואחת מהם.

רונית הייתה אישה של מעשים, של חברים, משפחה, ילדים, טיולים ועזרה לזולת. אישה של החיים. היא ניצלה כל רגע כדי לעשות בדיוק מה שהיא אהבה, בלי הרבה מילים גבוהות אבל עם הרבה כוונה ואכפתיות. ובדרך המיוחדת שלה היא הצליחה לגעת באנשים רבים - והכול בצניעות, ביושר ובישירות.

ילדות ונעורים

רונית נולדה ב-9 בספטמבר 1951. בת בכורה למשה ורחל ארנן ז"ל, אחות ליעל ויעקב. הייתה לה, לרונית, גאווה גדולה במשפחתה הרחבה, עם הצד הירושלמי של משה והצד הקיבוצניקי של רחל. היא גדלה בחינוך המשותף בקיבוץ חצור בקבוצת שחף.

משפחת ארנן

רונית ואחותה יעל

את נולדת כילדה מספר 100 של קיבוץ חצור ואני ה-101. היינו מתוכחות מה יותר נחשב ושווה. אנשים שלא הכירו אותנו תמיד שאלו אם אנחנו אחיות.

הייתי כה קשורה אלייך בילדותי. אלייך ואל משפחתך. תמיד נסעתי איתך לדודים ולסבתא באילון, למלון של הסבא בירושלים, לאברמליה הדוד הגיבור, לאסתר - החברה הטובה של רחל.

מיה מקבוצת שחף

רונית הייתה עבורי סמל של בריאות בגוף ובנפש. בילדותנו רונית הייתה מהצעירים בקבוצה, ולא פעם היה לה קשה. אך לא אחת כמוה תוותר: כשהחליטה - היא עשתה, בלי חוכמות יתרות. תמיד הערכתני את יכולת ההחלטה והעשייה שלה. אהבתי את הישירות והפשטות שלה.

רחלי מקבוצת שחף

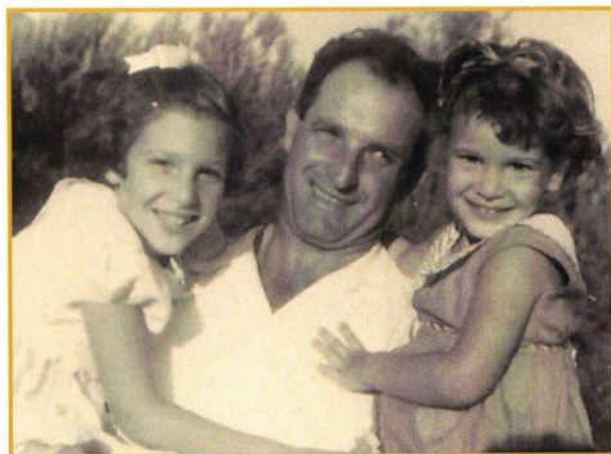
קבוצת שחף כיתה ו'

קראנו לה סנדה.
היא הייתה ילדה רזה וגבוהה, אפילו מעט שברירית אם לשפוט לפי סגנון ההנחתה שלה בכדורעף, הספורט שאותו אהבה בימי נעוריה.

דרכנו נפגשו מאוחר יחסית, בסביבות גיל שלוש, כי היא הייתה, הרי, עם כל הכבוד, בשישייה הצעירה ואילו אני בבינונית. מאז, חמישים וארבע שנים לא ממש נפרדנו. כלומר, איש בדרכו ואיש לדרכו אבל תמיד, כמעט תמיד, תוך שמירה על קשר עין.

קראנו לה סנדה על שמן של הסמוכות העשויות ענפי אקליפטוס שתמכו את צמחי הבננות לבל ישברו בשל משקלם של האשכולות ההולכים ומבשילים. שם, בבנות, מתחילים זיכרונותיי מרונית.

משה, אביה, עבד בבננות, וכשהיינו מתגלגלים לשם בטיולינו הרבים הוא היה מלמד אותנו בין השאר כיצד למצוא בננות בשלות מתחת לבדי היוטה שכיסו את האשכולות. רוני ואני התחלקנו - שלא בידיעתה, בהערצתנו למוישה. רונית נשאה את שמו תמיד בגאווה בלתי מוסתרת. משה אמר, משה עשה, משה יודע. משה ומשה ומשה. לימים, כשגדלנו, לגלגנו במקצת, עליה, על סנדה, מתוך - יש להודות - קנאה בלתי מוסתרת על עיניה שנדלקו כל אימת שאמרה את שמו.

משה עם יעל ורונית

היא הייתה ילדה מיוחדת ושונה במקצת בנוף. לא רק מכיוון שהיא הייתה מצפונית מאוד - היא לא הייתה היחידה. גם לא מכיוון שמה שעשתה תמיד עשתה מכל הלב - היו גם אחרים. לא משום שידעה תמיד להתגייס לטובת מטרות חשובות וטובת הכלל. ככה הרי חינכו את כולנו. היא הייתה מיוחדת הרבה בזכות הבית שממנו באה.

רונית הייתה מיוחדת ויחידה בקבוצת שחף. היא הייתה היחידה ששני הוריה דיברו כמונו ובמבטא כמו שלנו. כלומר, המבטא שלנו היה כמו שלהם. אנחנו אומנם אצולה אבל אצולה חדשה, ואילו רונית אצולה ותיקה ומבוססת.

מיכה מקבוצת שחף

משה, רחל, רונית ויעל

היא הייתה חלק ממשפחה

גדולה. חוץ מחברת קבוצה, היא תמיד הייתה עם עולם שלם של משפחה, שהייתה חלק ממנו וגם מאוד התגאתה בו. ומוישה, כמובן.

מיה מקבוצת שחף

16.11.1956

מבצע סיני

אך חודש עבר והחודש מלא מאורעות.

ביום החמישי משה נלקח. חזרתי הביתה ובישרתי לבנות. ההתרגשות הייתה רגעית ומייד נפסקה. הצלחתי במתנה שהבאתי באותו היום - צינורית לעשיית בועות סבון. כל הבילוי

הפרחנו בועות. למחרת משה לא חזר ולא ראינוהו כמה ימים. ביום ראשון בוקר רוני (רונית) הודיעה בחדר האוכל בהתרגשות גדולה שעליה להביא חפצים למקלט. היא לקחה את הבובה ותיק נייר עם כמה חפצים קטנים. בזמן הבילוי (אחר הצהריים עם הילדים) לקחנו שמיכות ועשינו סיורים במקלטים. רוני בילתה את הזמן במקלטה ולא רצתה לצאת. אני המשכתי עם יעל למקלטה. באותו ערב ההתרגשות הייתה גדולה. אפלה מסביב. כל ההורים יושבים במקלחת. הגננת רחל ב' מבשרת: "אנו יורדים למקלט, תמרון." רוני נפרדת ממני בשמחה רבה: "מה זה תמרון? זה אימונים, כמו חיילים!?"

השינה במקלט עברה בסדר. בלילה הראשון רוני ישנה עם שמעון. לא התאוננה על אי נוחות. קיבלה את הדברים כפשוטם. מאותו יום ראשון הילדים בילו בבית הילדים. רוני לא יכלה לבקרני כי אסור היה עליהם להתרחק מבית הילדים. כל הימים הייתה עסוקה והייתה הרגשה שמצב רוחה די מרומם, רק כשהחשיך ביקשה ללכת לחדר אחר. רצתה לבלות בחברה. הרבינו לבלות אצל נעמי, נחום ומיה. לא הייתה לה הרבה סבלנות לשחק, ולפעמים בבילוי אחד נדדנו בין כמה חדרים של ילדי הקבוצה.

כשמשה הגיע ערב אחד אחרי קרבות עזה-חאן יונס עם כל ה"נכסים" של ה"גנרל", רוני חבשה את הכובע ורצה אל מיכה, ומשם אל נעמי ונחום וההתרגשות הייתה עצומה.

משה היה מאוד אופטימי באותו ערב וחשב שיגיע באותו שבוע עוד כמה פעמים. בינתיים הגיע יום שישי ומשה לא בא. רוני הגיעה לחדר בבכי קורע לב: משה הבטיח. משה שקרן. ואי אפשר היה להרגיעה. בשבת אחר הצהריים משה סוף סוף הופיע וכמובן ההרגשות הייתה גדולה.

למחרת בבוקר החלטתי לקחת את הבנות ולנסוע עם משה. נסענו לרמלה ולבית נבאללה.
ברמלה רוני ביקשה לראות את המפקד של משה. משה הציג אותה לפני אחד החברים שלו...
מתוך יומנה של האם, רחל

במבצע סיני רחל הייתה גננת, ואנחנו היינו בני חמש בגן ניצנים, ובערב היינו נכנסים לישון ב'מקלט
המשקפיים'. מבחינתנו - וואו, לרונית יש אבא חייל, מפקד, גיבור. אבל זה אומר שהוא כל הזמן לא היה.
שכל תקופת המלחמה ולפני המלחמה הוא פשוט לא היה. ואנחנו היינו עם ההורים שלנו פחות או יותר.
ורונית מאוד חיכתה לו, וכשהיה בא היא הייתה מאוד מתגאה בו.

מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

כשהיינו בני שבע חגגה המדינה עשור להקמתה. נעמי שמר כתבה שיר לחג עשור ואנחנו נסענו לראות
את המצעד הצבאי בירושלים. הייתה זו כמדומני נסיעה משפחתית, מה שמצביע על אינדיבידואליזם פרוץ
במושגים של אותה תקופה. מכל מקום, המדינה כולה לבשה לבן והייתה אווירה כללית של התרוממות רוח.

זה היה בסך הכול שנתיים אחרי מבצע קדש ואחרי שמשה
ארנן חזר עטור זקן והילה מהמלחמה והוא ורחל נסעו לטיול
בסיני, מה שנשמע היה לי כמעין מסע המשך לנדודי עם
ישראל במדבר. רונית עדכנה אותנו סביב השולחן בפרטי
המסע, תוך שהיא מפרה את הסגר האינפורמטיבי המוחלט
שהוטל עלינו, ילדי הקיבוץ, כדי להגן עלינו מפני העולם
האכזר, והורסת במו פיה את חומת השתיקה שהוקפנו בה.
מיכה מקבוצת שחף

נדידה, פסח 1961 מימין: שלומית אשל, רונית,
דינה אטקין ומיכל

רונית ארנן (שחף יא)

'מרד הבן' של הורינו היה לברוח מהבית המסורתי של חיים אחרים לגמרי - לתנועה. המרד שלנו איננו בריחה מהבית וחזרה אל הדת, אלא הוא מוכרח להיות בקו של הורינו, ולא מרידה בהורים. מרד הבן שלנו הוא ליצור במוסד חיים תוססים, שאנו נרצה בהם ושלנו הם יראו טובים - ולא מה שיכפו עלינו. וכן ללכת להדריך במקום שאיננו מכירים אותו... יש כאלה הרואים את מרד הבן בהתמרדות נגד מוסכמות התנועה...

רונית. נלקח מעיתון 'אל מול התל' של המוסד החינוכי בחצור, בעריכת נערי המוסד

רונית חניכה ומדריכה בתנועת 'השומר הצעיר'

אני זוכרת אותה בתור נערה. היא גם הדריכה באשדוד. היא התחילה לפרוח, זה היה כמו ניצן כזה שפורח בהדרגה; בהתחלה פחות ביטחון, ואז יותר ויותר למדה לעמוד על שלה ובסופו של דבר היא השיגה המון המון דברים בזמן שאני הרגשתי שאני מדשדשת והיא פורצת.

מיכל, מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

נחרט בזיכרוני אירוע בשדה בוקר, כשהיינו בשלה"ב או במסגרת דומה. הייתה שם קבוצת חיילים ונקשרה בינינו שיחה ואז, לפתע, שלפה רונית פצצה. "אז אתם מכירים את אברהם ארנץ?" היא אמרה. "את אברמליה?" החיילים כמעט התעלפו. באותן שנים שמה של סירת מטכ"ל היה נלחש מפה לאוזן. כך בזכות רונית נודע לי ולכולנו בפעם הראשונה על דבר קיומה של היחידה המהוללת.

אחר כך יצאנו לשנת י"ג (אדי, מיה, רוני ואנוכי). אני חטפתי קטיושות בבית שאן ורונית חטפה אותן בקריית שמונה. הייתה שנה נהדרת. היינו נפגשים בסמינרים, עובדים יום בשבוע בקיבוץ ומשקיעים את הנשמה בהדרכת נוער שלא תמיד היה מעוניין.

מיכה מקבוצת שחף

היה לה חבר, רוני קציר. הוא היה י"ג בכרכור, והוא הכניס אותה ואותנו לעניין הזה. והיא הייתה מאוד גאה שהיא בקריית שמונה. וכבר שם התבטאה אצלה היכולת לעזור לחלש, לפתח יחסים כאלה טובים עם המשפחה. כמו שאחר כך ראינו, שעשתה את אותו תפקיד בנעץ, עם הילדים האתיופים. ואחר כך, יותר מאוחר גם ברהט ובכל מקום שהיא הגיעה לאוכלוסיות קצת מוחלשות.

מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

כבר כשהייתה קטנה הכריזה שהיא תהיה גננת כמו אמא שלה, אך לפני זה הספיקה להיות י"גימלית גאה ב'השומר הצעיר' בקריית שמונה, ולשרת בצבא כפקידה בפיקוד מרכז. יעל שפי

בצבא היינו מיטה ליד מיטה, מגוננות אחת על השנייה. כשניסית להגן עליי במסדר - חטפת שמירה!
מיה מקבוצת שחף

זוגיות

הרומן עם ברוך מקבוצת סלע התחיל רק במהלך הצבא למרות שהבנות משחף תמיד אהבו את הבנים מסלע. הווג היחיד ששילב בין הקבוצות היה ברוך ורונית.

ברוך ורונית כבר היו זוג לפני השירות הצבאי. היה אפשר להתקנא ולקחת דוגמה באהבה שפרחה בינם ובביתם. תמיד יצרו בית חם, מחבק. תמיד כל כך יפה ומטופח. אפילו כשגרו בצריף.

בטיולי האופניים למדתי להכיר ולהוקיר שוב את מערכת היחסים המיוחדת שבין רונית לברוך. מערכת של שותפות מלאה ושל תמיכה הדדית לאורך כל הדרך. אותה מערכת יחסים מיוחדת ומעוררת השראה התגלתה גם בחודשים הקשים מנשוא של המחלה. מפינתי התבוננתי ולא יכולתי

שלא להעריך את הדרך שבה התמודד ברוך והתמודדו שניהם עם המחלה הנוראה. הגוף החולה היה שלה, אבל אלו היו שתי נשמות תאומות שקראו תיגר על המחלה. אם הם לא יכלו לה, איש לא יוכל. מיכה מקבוצת שחף

בשנים האחרונות היא וברוך בנו לעצמם תוכנית בשישי או בשבת - יוצאים לתל אביב, הולכים לראות סרט, אוכלים ארוחת צהריים. היה להם מן בילוי כזה שמאוד אהבו, ביחד כזה כל פעם. הם תמיד ידעו מה הדבר הבא שהם רוצים לעשות ביחד.

מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

ולך אבא - שתמיד ידעתי שאתה אוהב את אמא, אלא שבחודשים האחרונים לימדת אותי שלאהבה הזו אין גבולות - אני פשוט רוצה להגיד: תודה!

אסתר, מתוך ההספד שהוקרא בהלוויה

נפלה בחלקי זכות לחיות עם רונית שלושים ושמונה שנים. אין ספק שבדיעבד זו הייתה ההחלטה הטובה ביותר בחיי. שלושים ושמונה שנים של חיי זוגיות טובים זה לא דבר מובן מאליו. הייתה לי זכות גדולה לגדל ארבע ילדים

נפלאים יחד עם רונית, שהייתה אמא ומחנכת מלידה. היא הייתה חברה אמיתית לחברים מהילדות, מהעבודה, לילדים ולי. היה לי כיף גדול לטייל איתה בכל רחבי העולם, דבר שאהבה יותר מכול. הייתה פרטנרית אמיתית בחיים המשותפים שלנו.

ברוך

רונית וברוך ביום חתונתם, ט"ו באב 1976

רונית וברוך ביום חתונתם יחד עם מיה ואורי כץ ומיכל ואביעד נתני

משפחה

בנית במסירות ובחוכמה משפחה מיוחדת. לכל אחד מילדייך עזרת לעבור את מה שהוא צריך לעבור. בנית עם ברוך זוגיות מלאה באהבה.

יעקב ארנן

בטיול בנפאל, בערב של אותו יום מדהים שאלתי אותך איך אחרי כל מה שעברתם איתי לא מפריע לך ששאל מעשן. אמרת ש"צריך לקבל כל אחד כמו שהוא ולדעת איך לעזור לו". את זה אני יודע יותר טוב מכל אחד אחר. תמיד את ואבא הייתם שם בשבילי וידעתם לקבל אותי ולעזור לי, גם אם זה

רונית עם יאיר

היה כרוך בהחלטות קשות מאוד ברגעים מאוד קשים. היום אני יודע שזה נבע מאומץ רב ומתבונה איך סופית, ושרק בזכותכם אני עומד על הרגליים ונמצא איפה שאני נמצא.

יאיר, מתוך ההספד שהוקרא בהלוויה

רונית עם יאיר ואסתר, 1986

רונית עם אסתר ועם יעל, אחותה, 1989

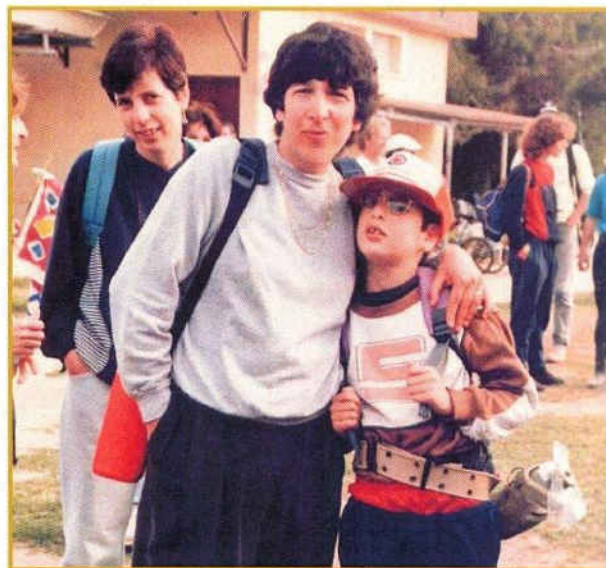
רונית בהיריון עם ארנן, ויעל
בהיריון עם אביגיל. התינוקות
נולדו בהפרש של עשר שעות
בבית החולים קפלן

רונית עם ארנן או שאול (תלוי את מי שואלים)

כשהילדים של רונית גדלו אז הם הפכו להיות מקור הגאווה שלה. מקור גאווה כזה שאתה לא יכול להפסיק לספר עליו. זה נשפך ממנה - הגאווה והאהבה וכל מה שהיא חוותה עם הילדים שלה, זה נשפך.

מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

רונית עם שאול לפני יציאה לנדידה. פסח, 1992

אמא, כל כך רציתי שתזכי לראות את נכדך
הראשון, להחזיק אותו ולנשקו - ולו לרגע אחד
בלבד.

כאשר סיפרתי לך שאני בהיריון אלו היו ימים
של חוסר ודאות, ואת צעקת בטלפון מרוב אושר
וכמובן סיפרת לכולם, למרות שזה היה עוד
בגדר סוד.

כמה ימים אחרי זה קיבלנו את הבשורה שהסרטן
חזר.

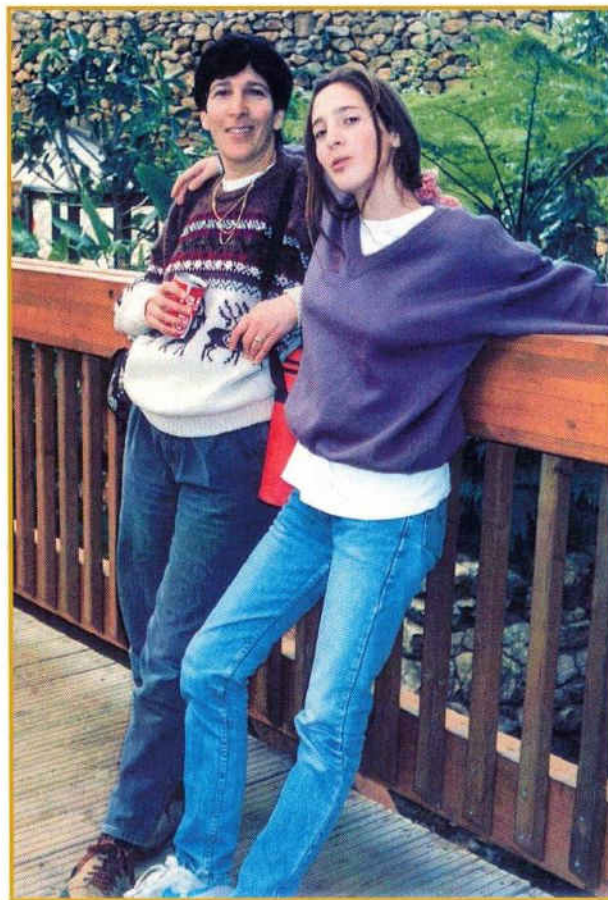
תמיד היה לי ברור שתעזרי לי לגדל ולחנך את
ילדיי.

הגננת של כולם. מלאת ידע וניסיון.

את מה שהצלחתי לשמוע ממך במהלך השנים
אני זוכרת, ומה שלא - אצטרך ללמוד לבד.

מה שבטוח, אמא, שלמה שחינכת אותנו אחנך את ילדיי: זה לא חשוב להיות הכי טובים או הכי חכמים
או הכי מוצלחים, הכי חשוב זה פשוט להיות בני אדם!
מקווה שתהיי גאה בי שם למעלה.
אוהבת אותך.

אסתר, מתוך ההספד שהוקרא בהלוויה

רונית ואסתר בטיול לצפון, 1995

בזכות התכונות שלה רונית השאירה לילדים שלה ולנכדים שלה מורשת ענקית שלאורה אפשר להמשיך לחנך ולהתחנך. אם אתה בוגר אתה יכול לאמץ לליבך את התכונות האלה, ואם אתה הורה, אתה יכול להנחיל את התכונות המיוחדות ואיך לחיות בשלמות ולא עם היסוסים ולא עם תסביכים, בהרגשה שאת כל הזמן את, הכי טוב.

מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

ארנן, רונית, שאול, ברוך ואסתר בסיום מסע כומתה של שאול, לוחם בשריון

משפחת קויפמן בחתונה של אסתר וטל, ספטמבר 2005

למבוא למסוק ולימיני - כא בקה איתם רמב חיה

אני שלו, אנה רמקיה קח' השנה ה'נ' וזו גולדה שלמה
צד' ח'כ' שחנה ז'נ'יו אנה י'ל' 202. ג'מ'ד' פ'מ'מ'ת'
ה'ך' ש'מ'ש'ך' א'מ'ל' י'ל' 202

ש'א'ו'י' ש'ל'נו' ר'מ'ו' א'נ'ט'ו'ס'ט'י'. ר'מ'ז' ש'מ'ש'ה' ר'מ'ך' ג'ול'ד'ה'. ק'מ'ו'י'
יש' לו' י'ו'ד' א'מ'ר'ה' ש'ל' ר'מ'מ'ם', א'נ'י' ג'ול'ד'ה' ש'מ'ר'ת' ו'נ'ס'
ז'ל'מ' ס'מ'ו'ל' מ'ל' ה'י'מ'ת' א'ו'ס' ז'ק'י'ם' א'ו'י' פ'ד'ם' ג'מ'ד' ש'ל'נו'.

א'מ'ר'ג' - ג'מ'ד' ה'י'מ'י'ה' ש'ל'נו' - א'ס'מ'י'ת'ה' ש'מ'מ'ד' ו'ק'מ'ה' ר'פ'ו'ל'
מ'ו'צ'מ'ת' ו'מ'צ'מ'ת'ה' (ו'ת'ו'ת'ה' ש'מ'פ'ס'ד' א'מ'ר'ג'ו'ל'ד' י'ו'ד' מ'ל' ה'ל'מ'ת'.
א'נ'י' מ'ו'ח'ל'מ'ש'ך' מ' ר'מ'ו'ה' י'ו'י' ש'ל' ה'ר'ב'ך' ק'א'מ'א'ר' כ'ר'י' מ'ו'ל'ג'ת'
ה'מ'ש'ך' - מ'ל' ה'ר'ב'ך' ה'ר'מ'י'ם'. ק'ר'י'י'ה' צ'ה' מ'ל'כ' א'ב'ל' יש' ע'ל'פ'ת'ה'.

י'א'ד' - ה'ר'ב'נ'ו'ך' ש'ל'נו' מ'ל'נו' י'ו'ם' א'פ'נ'י' ש'י'ל'ג'ו' א'ס'פ'ר' א'מ'ר'ו'ת'ך'
ש'ל'נו' מ'ו'כ'ת'ה' א'ש'ל'ם' ש'ך' מ'ל'י'ן' י'ד'ל' א'מ'ל' א'ו'ס' ל'ז'ו' מ'ו'מ'מ'ם'
ש'מ'ל'מ'ס', ה'ס'ד'י' - ה'ק'ש'מ'ת' מ'ל'ו'ס', מ'מ'ש'ך' א'ה'ל'י'ו' ק'ו'מ'מ'ת' מ' צ'ה' ה'פ'ר'
ה'כ'י' ג'ש'ר'ז'

ק'ו'כ'י'ם' - ה'ר'ב'ל'י' ש'ל'נו', מ'נ'ח'ל' ה'מ'ש'פ'ת'ה' ז'ל'ת'ך' א'ו'ס' (צ'ד'ה' ש'מ'ר'ז'
ק'ש'מ'י'ך' א'מ'ל' א'ו'ל' ג'מ'ש'ג'ו'. א'ו'נ'י' א'מ'ד' א'נ'ת'מ'י'ם' א'נ'ט'ו'ו'ל'
א'נ'י' ר'מ' א'ו'מ'מ'ת' א'ו'ג' צ'ה' כ'א' י'ו'ס'ו'.

שליחות

כאשר יאיר ואסתר היו קטנטנים יצאה המשפחה לשליחות בצ'ילה. רונית עם שני ילדים קטנים, ללא שפה, נהפכה עד מהרה לכוח עזר רציני לברוך, ומורה מחנכת של כיתות א וב.

השליחות באה לנו בהפתעה גמורה. אני לא חשבתי שזה מתאים לי, אבל רונית מייד התלהבה וחשבה שזה מתאים לנו לנסות משהו חדש. לא הרתיע אותה שהיא לא יודעת מילה בספרדית ולא הרתיע אותה שהילדים קטנים (יאיר בן שנתיים, ואסתיקה תינוקת בת שלושה חודשים). היה לה ביטחון שיש

לה יכולת להתמודד עם המציאות החדשה.

ואכן זו הייתה מציאות חדשה. רונית ואני - שהיינו רגילים לחיים בקיבוץ, שבו לכל בעיה יש כתובת שדואגת - היינו צריכים לדאוג לכל דבר מאל"ף עד ת"ו. לרונית הייתה בקשה אחת: שיהיו גינה ודשא בבית שנגור בו.

רונית עם יאיר ואסתר בחזית הבית אותו שכרו בזכות הרקפות ששבו את ליבה

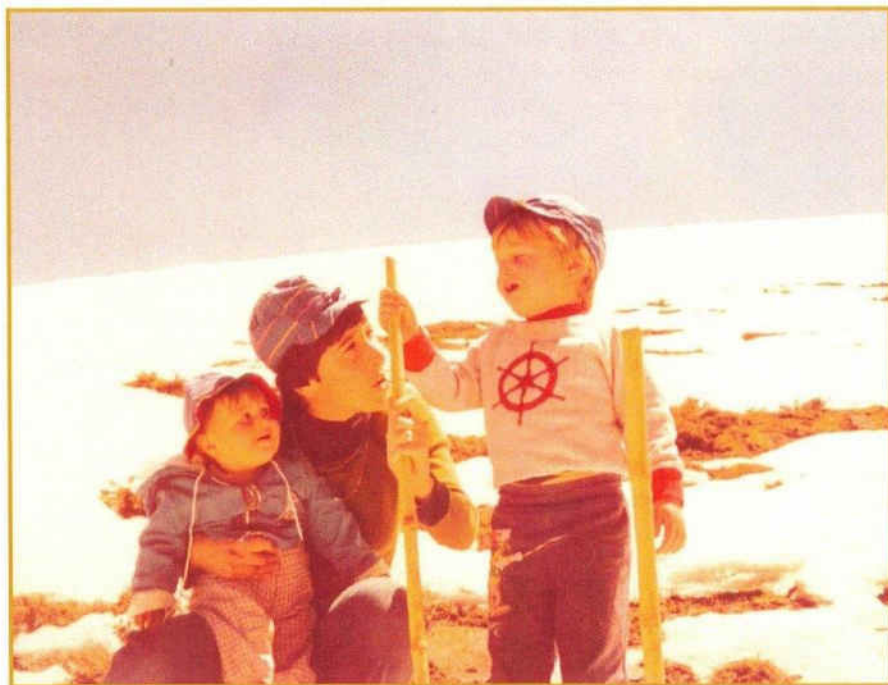
מהר מאוד התחילה רונית לעבוד. בהתחלה היא לימדה עברית בבית הספר היהודי, וכשמחנכת אחת לא יכלה להמשיך ללמד, לא היססה לרגע, ובשמחה הפכה להיות מחנכת הכיתה. היא נקלטה מהר מאוד והפכה להיות חלק מהצוות; היא הייתה אהובה על הילדים, ההורים והצוות.

רונית מחנכת של כיתה א' בבית הספר היהודי בסנטיגו, צ'ילה

רונית לא יכלה להתרגל לדבר אחד - העוזרת. בארץ היא חשבה שלא תכניס הביתה עוזרת, אבל בגלל העבודה שלה בבית הספר והעזרה שלה בקן היא נאלצה להעסיק עוזרת. אבל גם זה בעירבון מוגבל: כשאחד משנינו היה בבית, העוזרת לא טיפלה בילדים. לעוזרת היה קשה לקבל זאת, אבל רונית עמדה על כך.

רונית הייתה יד ימיני לאורך כל השליחות. לא הייתי צריך לבקש ממנה עזרה - היה לה ברור שהיא חלק מהעניין: היא עזרה בארגון החגים בקן, למשל בסדר פסח שהשתתפו בו מאה ושמונים ילדים ומבוגרים מהקהילה; היא לימדה חניכים עברית פעם בשבוע בבית שלנו; השתתפה במחנות הקיץ, יחד עם הילדים כמובן; הייתה שותפה בהקמת בית ספר למדריכים; והייתה אחראית על הקטע של ההכשרה החינוכית של המדריכים.

בהרי האנדים שבצילה, 1981

האהבה הגדולה של רונית לטיולים באה לידי ביטוי גם בשליחות, ובכל חופש היינו יוצאים עם הילדים לטיול, גם במקומות לא קלים: בכפרים קטנים באנדים, בג'ונגל (שם יאיר היה אטרקציה בגלל השיער הבהיר שלו), בקרנבל בריו ועוד ועוד.

רונית לא פחדה לטייל עם הילדים במקומות כאלה, האינסטינקטים

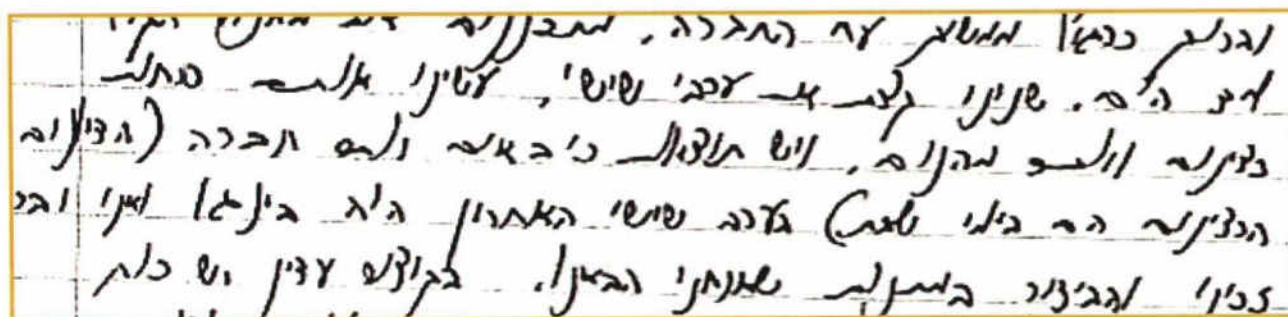
הבריאים שלה היו יעילים והיא הייתה בעלת תושייה במצבים מסוכנים. למשל, לילה אחד ישנו באוהל באחד הפארקים בארגנטינה, והתחיל לרדת גשם חזק. רונית אמרה בלי להסס רגע: "ברוך, תתניע את

האוסו הולכים לחפש מלון." עזבנו הכול באמצע הלילה ונסענו לחפש מלון. כשחזרנו למחרת ראינו שהכול נסחף ולא נשארה שם נפש חיה.

פעם, באמצע שום מקום, הייתה ליאיר בעיה בציפורן. עברנו על יד בסיס צבאי, ורונית אמרה: "בטח יש פה רופא. ברוך, תשאל את הש"ג". ואכן, היה רופא שטיפל ביאיר והכול בא על מקומו בשלום.

היא הייתה גמישה והסכימה לשנות תוכניות רק כדי לטייל ולחוות עוד מקום; לקראת סוף השליחות, כשהכול היה כבר מאורגן לחזרה הביתה, היא שמעה מאשת השגריר שחייבים להיות בגלפגוס. מובן שהחלפנו את הכרטיסים וטסנו לגלפגוס...

ברוך

אבל כנראה המשך זה המילה, שבנינו זה הייתי יקני
דני הים. שנינו קנינו זה צב' שיש', צ'טני' אלמ' סתל'
בנינו ואלמ' הנולד, ויש תלפול' כי באש' ולמ' ובכה (הנצ' ו)
הנצ' זה בני' שלמ' ג'רה שיש' האמון ה'ג' ביל'א' לני' ובני'
כני' אג'ני' ב'תני' ונני' בק'צ' צ'ני' יש כל'

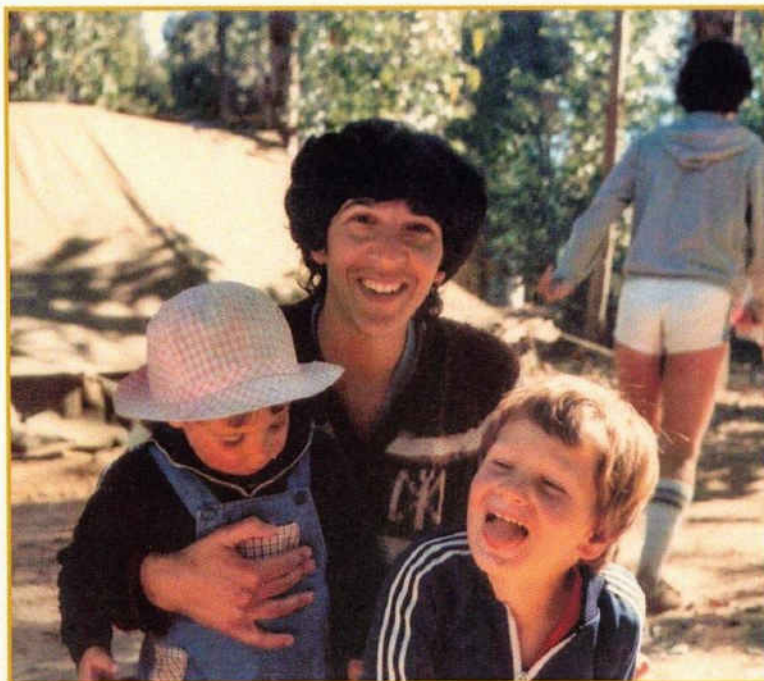
רונית, מתוך מכתב למיה ואורי 2.11.80

רונית מאוד עסוקה, מלמדת פעמיים בשבוע כל היום בבית הספר היהודי ועוד ארבעה ימים אחר הצהריים שיעורים פרטיים בעברית. פעם בשבוע היא מלמדת את גרעין העלייה. בקיצור, נהפכה למורה מקצועית. רונית גם מנסה לעזור לי כמה שיותר בקן.

ברוך

חודש מאי הוא חודש ישראל וכולל כמה אירועים: פסח, יום השואה. יום הזיכרון וחג העצמאות. לארגון אירועים אלה קמה ועדה מקומית שאני אישית השתתפתי בכל ישיבותיה והעסיקה אותי מאוד. חניכי הקן, שהחליטו להחזיר את עטרת השוה"צ רכשו חולצות כחולות והופיעו ברוב האירועים בתלבושת אחידה שיצרה את הרגשת ה'יחד'.

מחנה קיץ של השומר הצעיר, 1981

בקן יש בין 60 ל-80 חניכים. לסדר הפסח הגיעו 120 איש כולל הורים. ערכנו את הסדר באולם הקהילה הספרדית והיה מוצלח מאוד. כן ארגנתי את ה'חלוצידיה', שזו תחרות ספורט בין התנועות השונות. זכינו (השוה"צ) ברוב הגביעים והמדליות.

ובבית הספר אני מחנכת כיתה א אבל

יותר ויותר אני נוכחת שאין כמו החינוך בקיבוץ. הקשר עם הילד כאן הוא שטחי - הכול נשיקה אחת גדולה שנגמרת תוך שנייה...

והילדים: יאיר גדל, מדבר מצוין ספרדית, חושב בספרדית לפי המשחק הדרמטי שלו. אסתרקה פורחת, מבינה המון ועקשנית.

וזהו להפעם.

ד"ש לכולם,

שלכם, רונית וברוך

רונית, מתוך 'חברים כותבים' בעלון, 1981

הצבתי תוכן למערכת של יום השערה גדול הכנסת
טני ואמננה היו איתי. היום יצא נסל. היה זלזול
איצני סקס באמני - הם אלה (באיד) טאמני השואה
הואו צעק אדם) ובה הכבונה הוצבה נמו כלבים
עם טאמני אמני. בכל אופן ההצעה.

רונית, מתוך מכתב לארננים 29.4.81

טיול בפרו, 1982

ברזיל, ריו דה ז'יינרו, 1982

למה שוק אוקיינוס - צפון אבא מא צבא סט
 מהו סאוד יתני אורי - Santos (צוי קוט) כל הפתח נוסע האנלי אמא
 ים - אילן בארציה יליה אורק החורף - כל יום טלן בקליטות אחר - הקפטני
 אמא אמא - הקטץ הכאשון - נה קטץ טלילסיה נמש על החורף איין נביט - אמא כן
 על קת אנטר אמא - אקנה - אמא קטן טלן סוגה (הכר)
 אמאני אמין - טמם השיא - אר יטיליה - אמא אמא - אמאני אמא
 אמא טלילסיה - אמא אמא אמא - אמאני אמא - אמא אמא - אמאני אמא
 אמאני סוגה - אמא אמא אמא - אמאני אמא - אמאני אמא - אמאני אמא
 אמאני אמאני אמאני - אמאני אמאני - אמאני אמאני - אמאני אמאני

רונית, מתוך מכתב שכתבה למשפחה ולחברים, 28.2.1982

22.3.1982

החורף הגדול מאחורינו. טיילנו חודש וחצי, ועשינו 16,000 ק"מ במכונית שלנו. הכרנו ארבע
 ארצות (ארגנטינה, אורוגוואי פרגוואי, ברזיל), ובשתיים מהן ממש טיילנו והכרנו - ברזיל
 וארגנטינה. לאורוגוואי נסענו רק בגלל שרצינו לבקר אצל יובל ורבקה ולשמחתנו פגשנו את
 יעקב ורעיה והיה נחמד מאוד.

ברוך, מתוך 'חברים כותבים' בעלון, 1981

26.8.1982

אל רונית וברוך קאופמן,

קיבוץ חצור

ברכה ושלוש!

אני מקדם אתכם בברכה בשובכם לארץ בתום שליחותכם בצ'ילה. לא רבים יודעים עד מה קשה לבצע שליחות תנועתית בימינו אלה, ובמיוחד ביבשת דרום אמריקה ובפרט בצ'ילה. אתם משאירים ליורשיכם תנועה שומרית מגשימה, לפי דגם ייחודי, בעלת פעילות ענפה גם מעבר לשורותיה. המעמד שזכיתם לו כשליחים בקרב הקהילה, והמעמד שלו התנועה זכתה באמצעותכם מעוררים הערכה. אציין במיוחד את מעורבותה של רונית, נוסף על עיסוקיה הרבים בבית, בעבודה ובתנועה. אני מקווה לשיתוף פעולה שלכם גם בעתיד.

בברכה ובידידות,

אלי נצר

חינוך ועבודה

לאחר הצבא הלכה רונית ללימודי גנת ב'אורנים', והפכה לגנת עם מוטיבציה גדולה ליישם את כל תורות הגן של מלכה הס וגדעון לוי.

היא הייתה גנת קשובה, מבינה ותומכת, ובשלב מאוחר יותר הפכה למורה מיוחדת בכיתות בית הספר היסודי.

בבית הספר גני-הלל הייתה אחראית על שילוב הילדים האתיופיים, נושא שהתמסרה לו בכל מאודה, ודרכו הגיעה לעבוד בשנים האחרונות בעמותה לקידום החינוך.

גם כשעבדה מחוץ לקיבוץ המשיכה לשמור על קשר עם הבית דרך האחראית לחינוך הבלתי פורמלי, שמרה על הכנת ילדי הגן לכיתה א ולאחרונה, על ריכוז ועדת בנים.

יעל שפי

התרשמתי ממסירותה לכל גן - גנת - ילד וילדה,

והרשימה אותי עוצמתה בהתמודדות עם בעלי השררה! התמודדה - והצליחה!

(למרות היותה גם אישה וגם לא דתייה)

בשקט הנפשי שלה גם בעיתות מצוקה

הוא השקט שגורם להערצה -

ואני אהבתייה - .

כרמלה ארנן, דודתה של רונית (אשת זאב אח של משה)

עניין אחד נחרט בזיכרוני. רונית ידעה כבר בכיתה ט או י ואולי עוד הרבה לפני כן להגיד בביטחון מוחלט מה היא תהיה כשהיא תהיה גדולה. לא היה לה ספק. היא תהיה גננת! כמו רחל! אחדים מאיתנו עדיין היו בשלב שהתלבטו אם הם יהיו מכבי אש או שוטרים, ולרונית כבר הכול היה סגור עשר שנים קדימה. היא החליטה והיא מימשה. כמו תמיד עם כל הלב.

מיכה מקבוצת שחף

רונית אהבה מאוד להיות גננת ובעיקר בגן ניצנים. היא אהבה מאוד את ילדי הגן ואותגרה בעיקר בידי הילדים שהיו להם קשיים והיו פחות ממושמעים. היא אף פעם לא הרגישה שהם מקשים עליה את העבודה - נהפוך הוא - היא בנתה

רונית עם ילדי הגן במסיק הזיתים

את היום על פי הצרכים שלהם וידעה לתת להם תפקידים ומשימות שהקלו עליהם בתפקוד היום-יומי. רונית אהבה את הקיבוץ על נופיו ואנשיו, ובטוילי הגן ספגו הילדים אהבה זו.

מירה אשל

באזל, 27.9.2008

ברוך שלום,

שנים חלפו מאז שיצאתם לשליחות ואני עדיין זוכרת את העצב שהותירה בי הפרדה הזאת. רונית בשבילי היא היופי שבילדות, אוסף של זיכרונות ומילים חיות: כי יש מילים כמו 'שמנדריק' ו'בטלן' שתמיד יישארו בשבילי המילים שלה.

ובעצם גם ואדי ברקאי, וואדי אלה וההרכבות בפרדס, וטיולי הבוקר (בריכת הדגים של משה ורחל), ברוך בפרדס, יעקב בכותנה ויהודית במתפרה. וימי העיון באורנים שהיה להם קסם של מקום רחוק ומבטיח, אבל תמיד חיכיתי שהם יעברו.

והתיק הכחול של טיולי הבוקר, והתיק הכתום שהחליף אותו; משחקי הזיכרון והצורה שבה היא סידרה את הכרטיסים; ההתלהבות מימה במשבצת' ושירים של לאה גולדברג...

והיה הבקבוק עם המכתב שזרקנו לוואדי בחורף גשום מאוד בשלהי שנות השבעים; וסיפורים על בית האריזה הישן, על הבאר הערבית ועל החרסים שמסביב. "ביס לבן קבוצת שחורים קוטפת", "על הקיר טיפס לו עכביש קטן" (שיר ששרתי רק היום) - שירים שמזכירים לי תמיד את הגן ואת רונית.

ואני אהבתי אותה כל כך.

הלוואי שהיו לי מילים של נחמה והלוואי שהשנה החדשה תהא שנה של נחת ושמחה.

שיפי, בת חצור, התחנכה בגן הילדים של רונית

היא תמיד הייתה הראשונה לגלות את המנוף הענק שהגיע לבתים הנבנים, את הקומביין שהתחיל לקצור את הגידולים בשדות, צינור מים שהתפוצץ, קטיף תפוזים שהחל או גדי שזה עתה נולד.

רונית עם ילדי הגן באסם

מזג האוויר או השעה.
הבלתי סבירה מעולם
לא הרתיעו אותה
והיא שעטה יחד
עם ילדי הגן לזירת
האירוע. כי הרי אין
זה מתקבל על הדעת
שילדי הגן לא יהיו
שותפים להתרחשויות
בקיבוץ!!!

מירה אשל

בחרת להיות גננת
בקיבוץ, והיית גננת
נפלאה לילדינו.

כשעברת ללמד בנען כמורה מיוחדת, טיפלת וטיפחת את תלמידי העדה האתיופית ולמדת בהרבה כבוד וחיבה את אורחות חייהם וגישתם השונה.

תמיד היית שם בשביל כולם. שעות ארוכות - בלי חשבון. לעזור, לתמוך לשוחח, להשתתף בכל הישיבות, בגן בבית הספר, ובשנים האחרונות בעמותה.

בכל מקום שהיית העריכו אותך ונהפכת חיש מהר לאדם מרכזי בצוות - מוצאת חברים בכל מקום, קושרת יחסי עבודה טובים לשנים, וזוכה לאמון.

נדידה, פסח 1985

אהבת לספר על עבודתך והיית שלמה כל כך עם דרכך ועם היכולת שלך לתת לחברה ולחינוך בישראל. תמיד היית אשת חינוך.

היו בך אומץ ענק ותעוזה חזקה. היית בעלת מעוף אישי ויכולת לחלום ולהגשים חלומות.

מיה מקבוצת שחף

כשהיא עבדה בגנים, הייתה בונה סביבה

צוות כזה גדול של בחורות צעירות ושל הורים שנשארים איתה בקשר חזק ושזוקים לה. עד המחלה. וגם בזמן המחלה באו לפה בנות. היא ידעה לטוות קשרים שמחזיקים המון המון זמן. גם המורות היו כל כך קשורות אליה.

מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

אהבתי את הניצוץ בעיניה, התפעלתי מהאמונה הגדולה שפיעמה בליבה והתרגשתי מהאהבה הרבה שהיא נשאה עימה לילדים ולאנשים שעימם היא עבדה.

מירה אשל

באיזה אופן מקבלים הילדים העשרה ותגבור?

את הפרויקט כולו מרכזת רונית קויפמן. היא עומדת בקשר עם המשפחות, עם משרד הקליטה, עם משרד החינוך ועם גורמים נוספים. רונית עוקבת אחרי התקדמות הילדים בכיתות ומפעילה את המועדונים אחר הצהריים. איתה עובדות אלה ועופרי מגבעת ברנר ויומיים בשבוע משתלבת ענת, נערה מכיתה י, בהפעלת הילדים, ועושה זאת בהצלחה. בשעות הבוקר לומדים הילדים בכיתות הרגילות, שהן קטנות יחסית לכיתות בעיר. זה יתרון גדול עבור התלמידים כי אפשר להגיע לכל אחד מהם ולתת לו את העזרה הדרושה במטרה להתגבר על קשיי הקליטה וקשיי השפה.

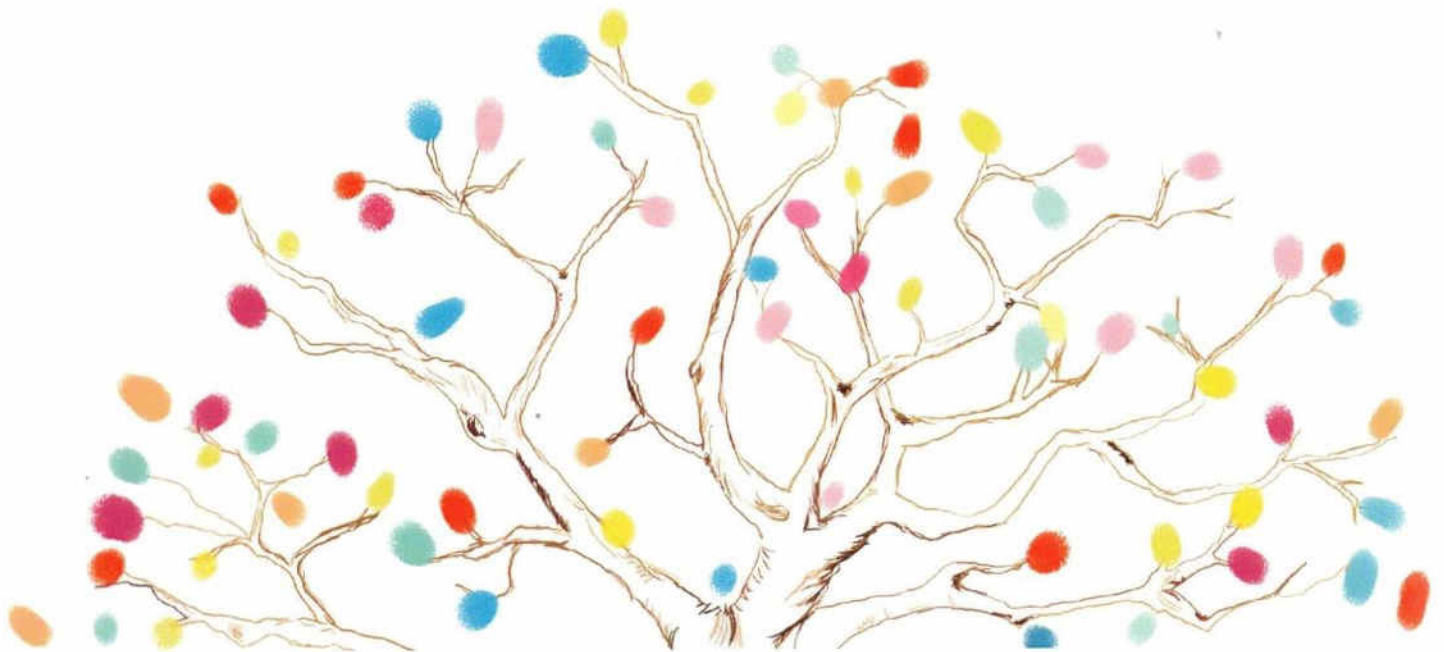
לאחר ארוחת הצהריים מתרכזת הקבוצה במועדונית, שם מקיימות מורות בית הספר תוכנית העשרה שבועית. בכל יום יש פעילות מיוחדת: יום ספורט, טיול, מחשבים, ספרייה ומשחקייה. החלק השני של הפעילות מוקדש להכנת שיעורי בית, כך שיש לילדים יום לימודים ארוך, עשיר בתכנים ובחוויות. תוכנית העשרה לילדים אלו כוללת טיפוח והעמקת ההיכרות עם התרבות האתיופית על מנהגיה, תרבותה וסיפוריה. הכוונה היא להעביר בהמשך את לימודי התרבות האתיופית לכלל התלמידים בבית הספר.

על פרויקט שילוב ילדים מהעדה האתיופית בבית ספר גני-הלל, מעלון נען, 1998

אני חושבת שרונית ידעה שתחומי חינוך שערכיהם היו עזרה, אהבה, תמיכה בחלש, בנוקק, בילד המיוחד והמתקשה או בילד שעושה את צעדיו הראשונים בגן או בבית ספר - היו תחומי החינוך שלה, שזו דרכה וזה ייעודה. ואכן, היא השקיעה את כל כולה בילדים מסביבה. בחייה ובעבודתה הרגישה שלמה עם עצמה.

כשדיברו לפני שבוע על העוול שנגרם לילדים האתיופים בפתיחתה שנת הלימודים נזכרתי שלפני כמה שנים, כשילדינו התחנכו בבית ספר בנען, חיכינו כולנו - הורים וילדים - להתחיל את מסיבת הסיום של בית הספר ולא הבנו למה האיחור הגדול בלוח הזמנים. התברר ששלושה ילדים אתיופים לא הגיעו משום שלא הייתה להם הסעה. רונית באה לעזרתם וכולנו חיכינו עד שהגיעו.

מיה מקבוצת שחף

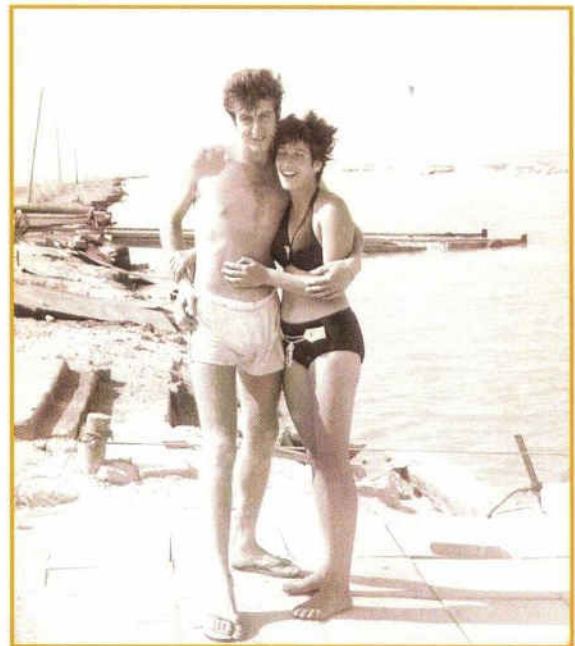
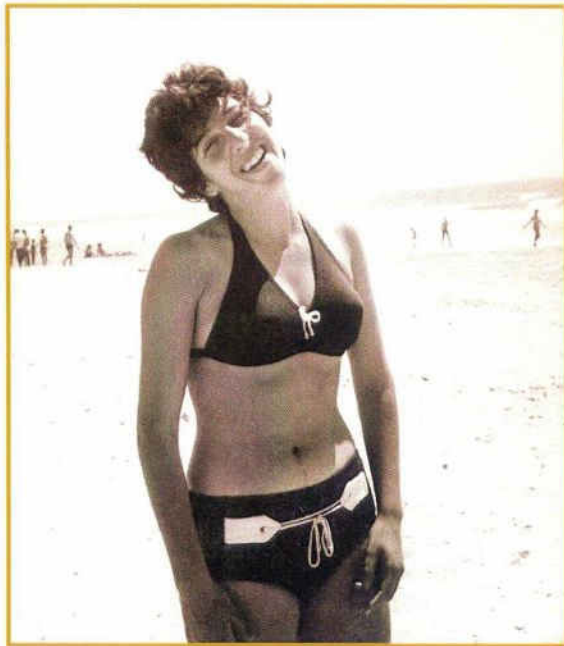

טיולים

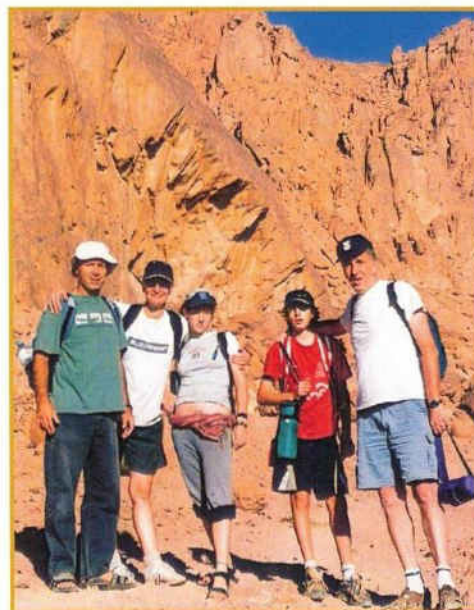
זהו שיר של סוף הקיץ. של מסעות רבי יופי שעשית על פני האדמה הזאת. עם ברוך, יעל ועודד, עם משפחתך. לקחת את אהוביך לכל מקום שיש בו יופי. ברגל, באופניים, במכוניות ובמטוסים. לעמוד רגע מול הבריאה הזאת ולהלל את העולם.

משה, הוא שנטע בנו עוד בגיל הרך את האהבה הזאת לטבע ולמקומות. ואת אותה אהבה את המשכת כל חיך. זהו שיר של אהבה לעולם ולאנשים.

יעקב ארנן, מתוך ההספד שהוקרא בהלוויה

טיול לשארם אישייח שבוע לפני פרוץ מלחמת יום כיפור

מתוך הטיולים בסיני

עודד ואני מצאנו בברוך רונית שותפים אמיתיים לבילויים וטיולים; טיולים נפלאים לסיני, טיולי אופניים יפהפיים, הליכות בשדות ובחוף הים, ואפילו הספקנו כמה גיחות עם הג'יפ בשנה האחרונה. רונית, עם מצלמה, מתקרבת קרוב לתפוס את פריחת החלמוניות בסתיו האחרון.

יעל שפי

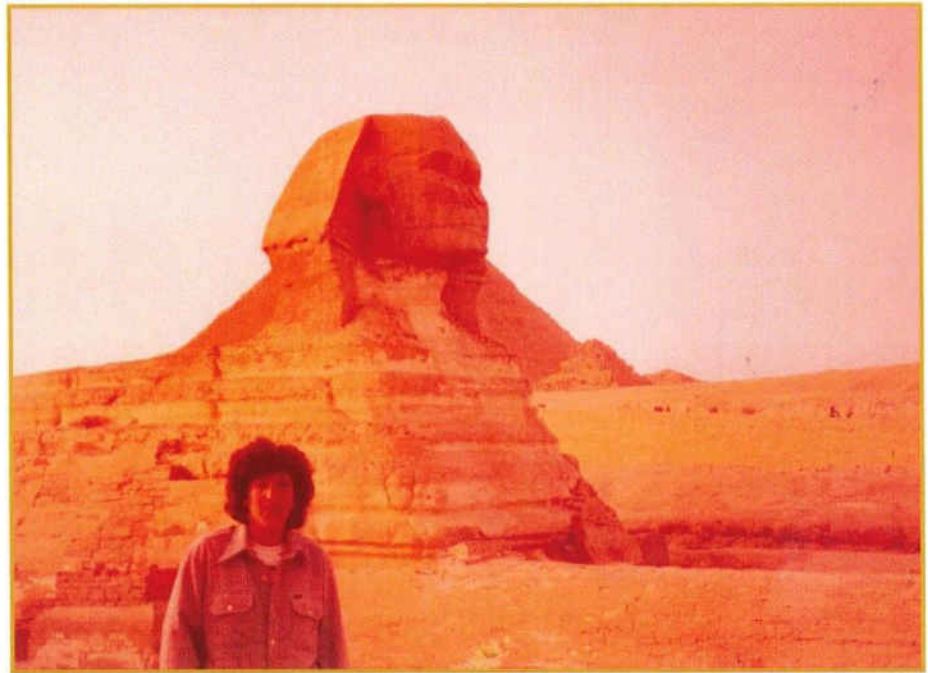
בשנים האחרונות מצאנו עצמנו חולקים אהבה משותפת - אופני שטח. את רכיבתי הראשונה עשיתי ביחד עם עודד, רונית וברוך במורדות הכרמל. מאז יצאנו פעמים רבות לטיולים באזור. רונית רכשה מיומנות וכושר מעבר למה שראיתי אצל מי מבנות גילה. אומנם בזכותה - כמו שאומר יאיר, בנה, בעוקצנות אופיינית - לא הייתי אחרון בקבוצה, אבל היא ללא ספק הרשימה בביצועיה.

מיכה מקבוצת שחף

טיול מאורגן למצרים

רונית הייתה בחורה מאוד תכליתית. כשהייתה מחליטה לעשות משהו, לא הייתה מוותרת. דוגמה של סיפור אמיתי, של נחישות.

בשנת 1983 נרשמנו לטיול מאורגן של הקיבוץ למצרים. רונית הייתה בתחילת היריון. יום שישי רונית מרגישה לא טוב, נוסעים לבית חולים לבדיקה. אנחנו יודעים שביום ראשון יוצאים לטיול בבוקר מוקדם. לאחר בדיקה הרופא מחליט שצריך לסיים את ההיריון. ביום שבת

רונית אומרת שהמשימה שלנו לשכנע את הרופא לקבל אישור שתצא מבית החולים. הייתה התנגדות לשחרר אותה ביום ראשון, במיוחד כי נסענו למצרים. ביום שבת, לפני שקיבלנו אישור, רונית מחלקת תפקידים: רחל אמא שלה צריכה להיות בבית חולים בשעה 7.30 בבוקר. יעל אחותה צריכה לדאוג למוצרי

היגינה ובגדים
לשבוע. תפקידי
היה לדאוג
שהאוטובוס
לא יצא לפני
שרונית מגיעה.
בשעה 9:30
רונית מקבלת
אישור מהרופא,
חותמת שכל
האחריות חלה
עליה. האוטובוס
היה אמור

לצאת בשעה 9:30. ארבעים חברים יושבים ומחכים לרונית ולי. רחל ורונית מגיעות ישר לאוטובוס.
מקבלים אותנו בהבנה ובאהבה, ויוצאים לדרך.

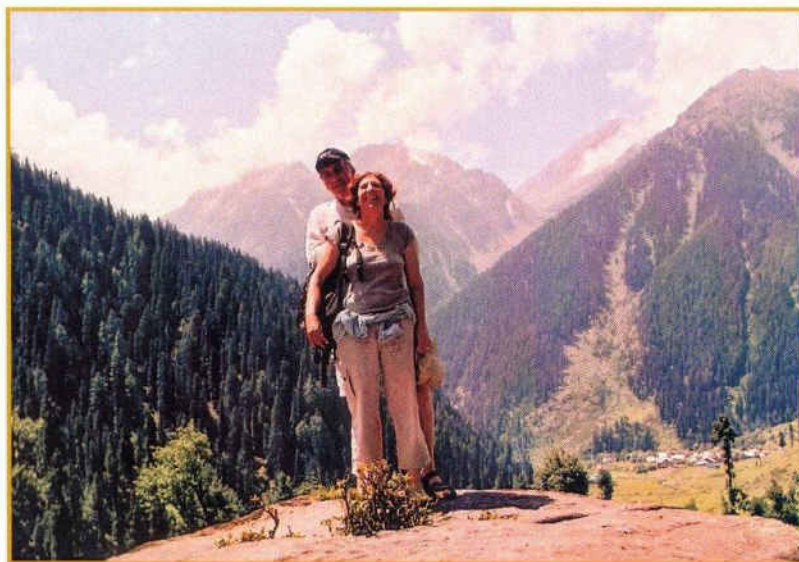
הטיול היה נפלא, רונית הרגישה טוב מאוד ועברנו את הטיול ללא בעיות. משה, אבא של רונית, השביע
אותנו שאנחנו לא חוזרים לארץ בלי להיות באבו סימבל, אתר ארכיאולוגי בקרבת הגבול מצרים-סודן.
עזבנו את הקבוצה בבוקר וטסנו לאחד המקומות היפים והמעניינים שראינו אי פעם.

זאת הייתה רונית. אין שום דבר שהיה יכול לעמוד נגד רצונה, והיא לא רצתה לאכזב את משה שכל
כך אהבה.

ברוך

אפריקה מומבסה, 2000

הודו קשמיר, 2004

נוסעים לקפריסין עם
חברים טובים מאד, כל
משפחה עם שני ילדים. על
הדרך מחתנים את הבת
של החברים במסעדה.
רונית מאוד אוהבת את
ניצי הכלה (גם אני) כמובן
גם את החתן איתן.
ברוך

קפריסין מחתנים את ניצי ואיתן

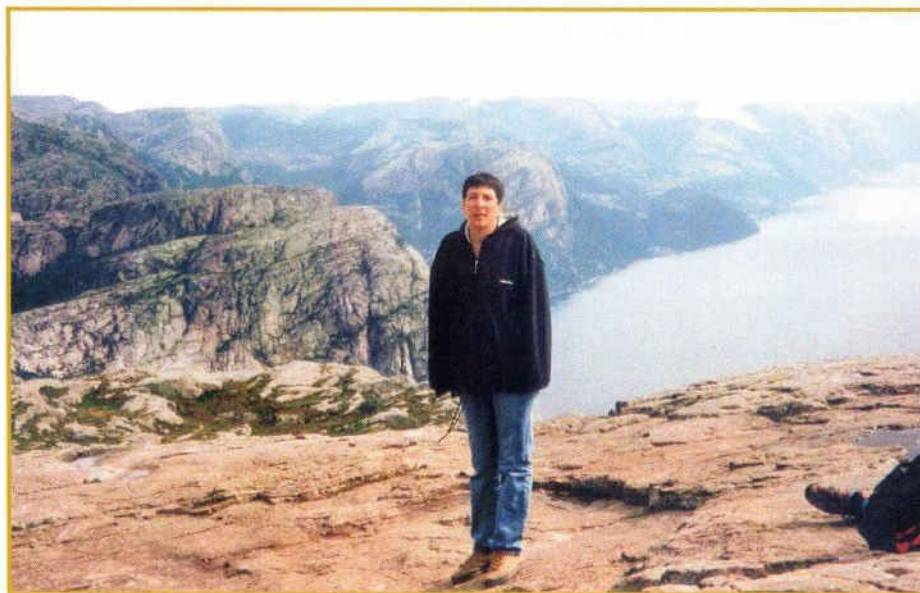

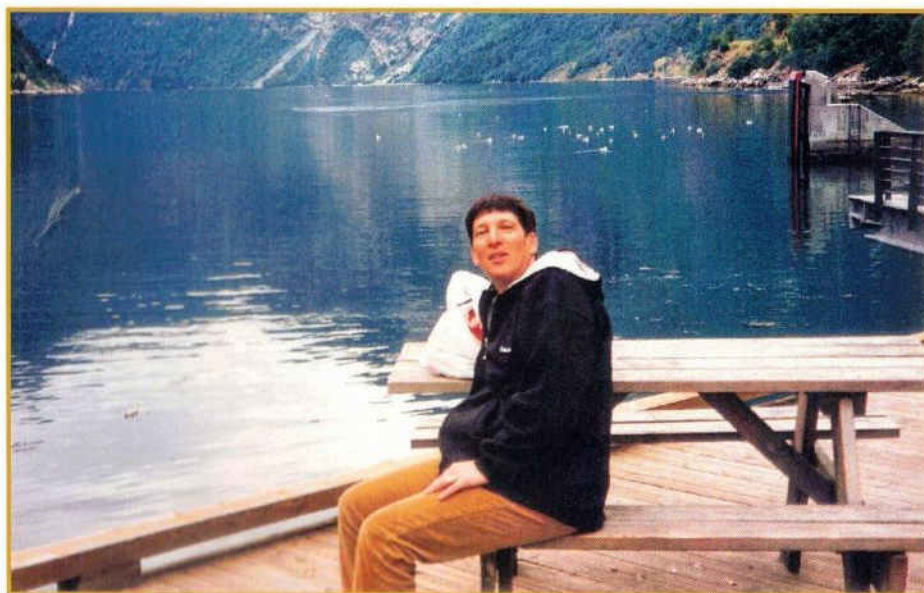
ירושלים בשלג

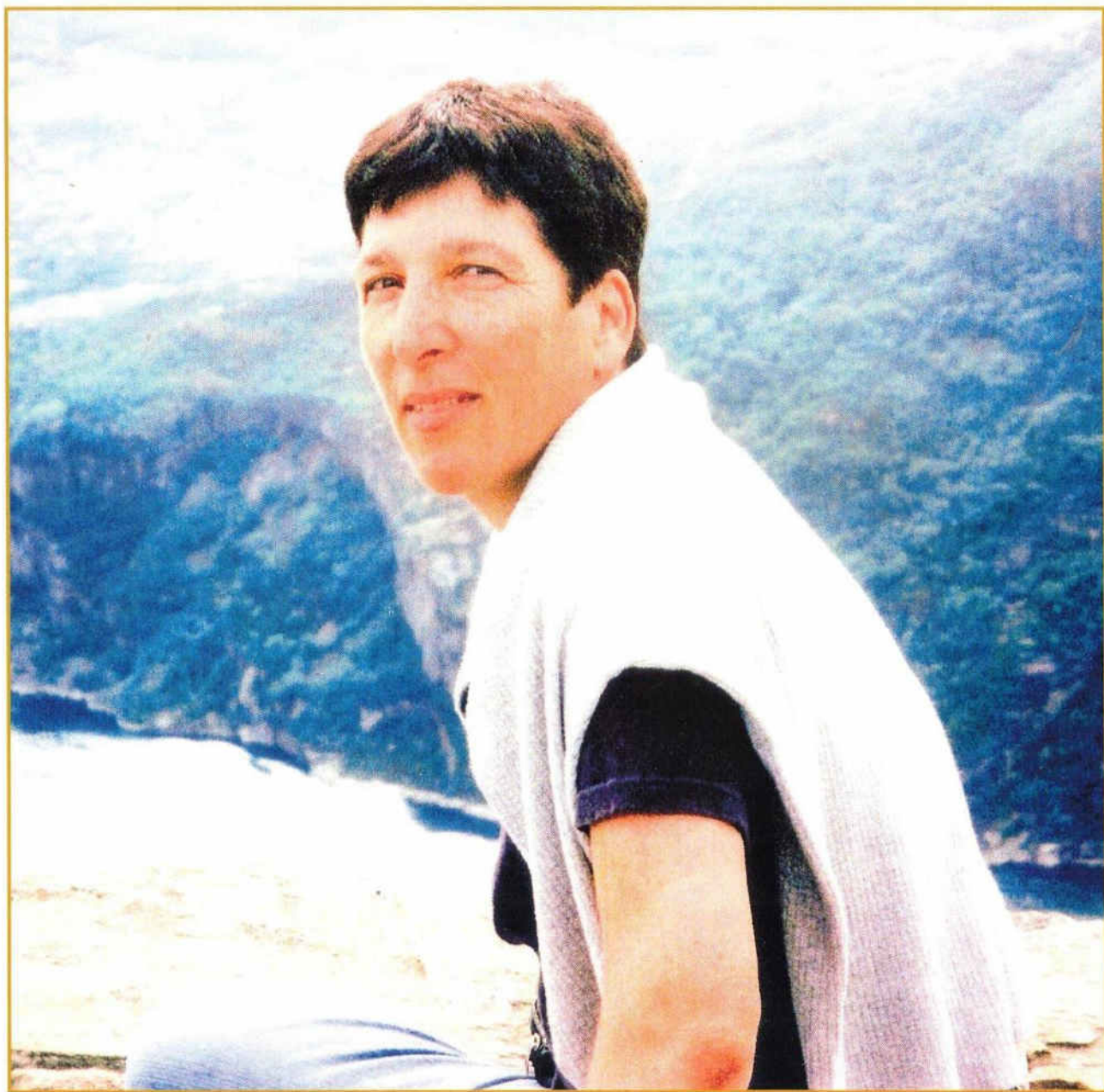

טיול לחרמון

נורבגיה, 2005

הטיול האחרון של רונית

רונית וברוך, יחד עם יאיר, יפית וארנן, מצטרפים לשאול, לטיול הגדול שלו לאחר הצבא למזרח. כולם נפגשים בנפאל ועושים את הטרק של אנאפורנה. אוקטובר 2007. השיעול איתו חזרה מהטיול מנפאל לא הפסיק ובינואר 2008 התגלה הסרטן בריאותיה...

מחלה והלוויה

27.3.2008

אמא יקרה,

את אישה חזקה ועם הרבה אמונה. את תנצחי!

אמא, את חייבת כל הזמן להאמין ולא לאבד לרגע את התקווה, כי אז אבא מתחיל להתעצבן (שלא תביני שזה במובן הפיזי של המילה - רק כי הוא כל כך דואג לך).

שאול

קטעים מתוך מחברות "יומן ההתמודדות וההשלמה של רחל"

מאי 2008

ואת רונית, גיבורה שלי, פחד נשירת השער - לקחת יוזמה וביקשת מרם שיגלח את ראשך. כל כך רצית שער ארוך. חסכת פחד וכאב. אמרת - לא איכפת לי איך אני נראית, לא אסתכל בראי.

השער עוד יגדל ותסתכלי בראי - אנא... אבל השער יהיה לבן ואת תזכי להיות סבתא. כמה נפלא להיות סבתא!

3.6

אחר כך שוחחנו. שאלתי: את מפחדת מהמוות?

תשובה: בכלל לא, אני יודעת שאפגוש את משה. יש לי זיכרון נהדר שמשה היה לוקח אותי להשקיה בבננות.

21.6 יום שבת

ברוך מקלח, מלביש. קנה בגדים חדשים. קיבלה מזרון ספוגי, כמעט ולא יורדת מהמיטה. השבוע תעבור בדיקת CT, נראה אם הרופא צודק.

הלב מכפיל פעימות, מפחיד, מה קורה? קשה להאמין שהמצב כל כך מחמיר.

26.6

למחרת יעקב מטלפן: "אמא תקני מחברת לרונית, אולי היא תכתוב." ואני קופצת לכולבו, מביאה מחברת ועט, המבט והחיוך שרונית נתנה לי חדרו לחדרי הלב ויצרו חום לא יאמן. "חיוך חם עם מבט צוחק". הגיע ברוך. "מה המחברת הזאת?" שאל. "לכתיבה", ענתה רונית. "מה תכתבי?" שאל. "אולי הספד", ענתה.

אני עם רונית, באה מיכל, שכנעה את רונית להתקלת. מרחה את פצעי הלחץ. לא ידעתי שיש פצעים, רונית לא משתפת אותי, מנסה לא להקשות עליי.

רונית עם רחל וחברתה הטובה מיכל

4.7

ארנן קיבל חופשה לשבועיים, עזרה גדולה. אסתר וטל עברו אתמול לכפר סבא. שאול התחיל לעבוד עם הילדים, ממש נפלא. וברוך סוחב את כולם על גבו - ברוך, אנא, תחזיק מעמד! זה לא קל.

10.8

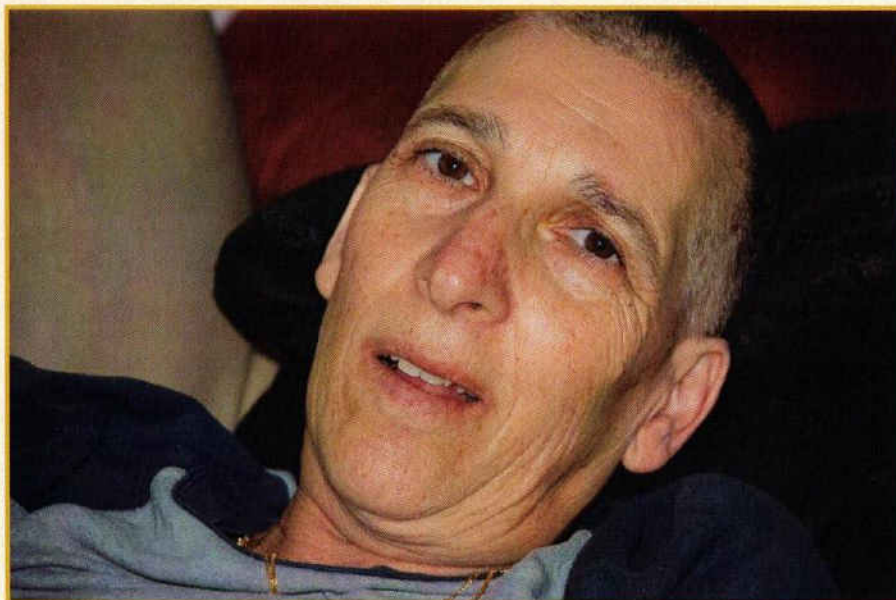
יום חמישי, אחרי כל ההתייעצויות והפעילויות סביבה, מתיישב יעקב לידה, ביקשה שיקרא למרים ולי, אמרה "אני רוצה להגיד לכם שאני זקוקה לשקט, ולא שכל אחד יגיד לי מה לעשות וינסה להאכיל אותי".

29.8

יעקב מצלצל, דיבר עם ברוך. מצבה של רונית בירידה. "אמא, את צריכה להגיע אליה, אולי משבר ותתגבר, ואולי... נצטרך להיפרד."
ומה עם החתונה?

1.9

מתחילים הלימודים. זיכרונות רבים ואת במיטה נאבקת. ד"ר טל ניר אמר לא לסמם אותה, לתת לה אופטלגין נוזלי. אולי לקראת החתונה הוא יצליח לרומם אותה. ומה תלבשי, ילדתי, אסתר לקחה על עצמה לדאוג לבגדים.
אסתריקה משרה אווירת שמחה – נראית נהדר ומאושרת, אושר לאמא ואושר לסבתא ולכל הסביבה.

ואז באה המחלה שכפתה עלייך סבל נורא, מתמשך. איך יחד עם זאת - בתוך הסבל, כמו שאמרת לי ולמרים - למדת להקשיב לעצמך.

שכבת שעות וימים, שבועות וחודשים כמעט בלי תנועה, והקשבת.

פיתחת הקשבה מיוחדת, הקשבה שמבחינה בין אמת לשקר, בין חשוב ללא חשוב. כל מילה שלך הפכה ליקרה ולמשמעותית. בחודשים האלה נאבקת בחלומות שלך, כמו שסיפרת לנו, עם ה'אנחנו' של קבוצת הילדים. בחלומות עוד נאבקת עם ה'אנחנו', בחיים הערים במחלה למדת להקשיב לקול הכי פנימי, לעצמי, לאני.

לפני כמה ימים רונית ביקשה ממני להגיד לכם, משפחה יקרה, שההתגייסות שלכם, הליווי שלכם בזמן המחלה, וכל דקה איתכם היו בשבילה חוויה וגילוי של הכוחות הגדולים של האהבה וההתמסרות שיש בכם. רונית הגיעה במשך המחלה להשלמה, ולבסוף גם להודיה לחיים שהיו לה.

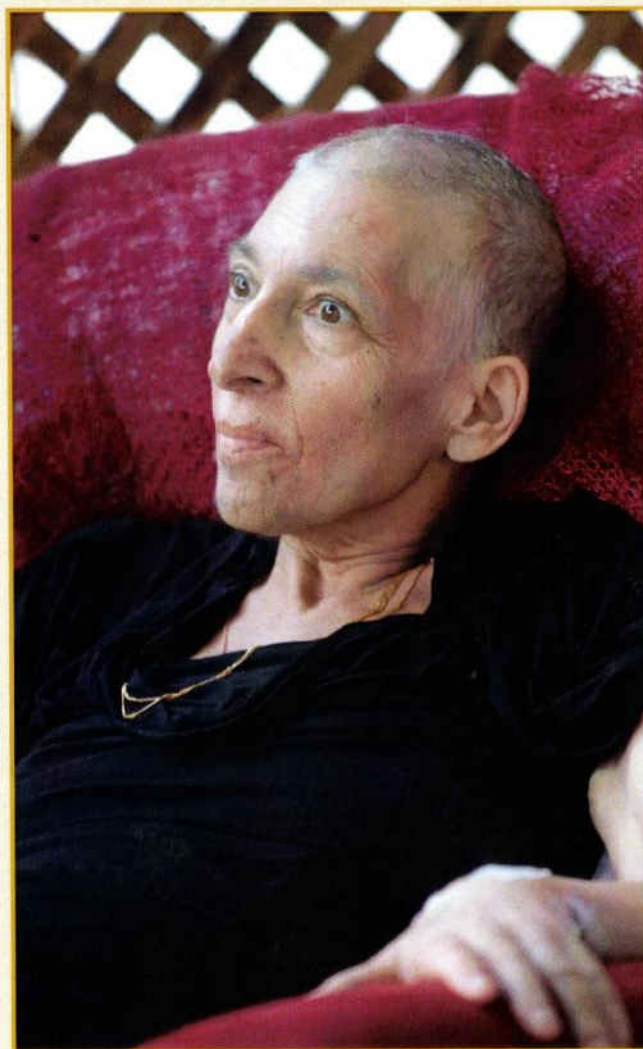
היא סיימה את חייה באושר מלא ומיוחד
בחתונה של יאיר ויפית והייתה מוכנה
להמשך המסע.

יעקב ארנן

ביום שישי האחרון אני ויפית מגיעים לקיבוץ
להראות לך את הסרטים של החתונה ולהגיד
לך תודה על הכול ועל תעצומות הנפש
שהשקעת בשביל להגיע לחופה, וכמה אנחנו
שמחים ומודים לך שהיית שם בשבילנו.

יותר מאוחר בלילה אני מתעורר מחלום
שבו את אומרת שאת לא נושמת. דקה אחר
כך ארנן מתקשר ואומר שאתם בדרך קפלן
ושאמא מרגישה שנתקע לה משהו בגרון. אני
יוצא לדרך, משלים ובוכה, בוכה ומשלים. את
הלילה האחרון שלנו בבית החולים אני שומר
לעצמי, לנו.

יאיר

למדנו מכס המון בתקופת מחלתה של רונית. במיוחד ממך, ברוך. איך שארגנת את כל המשפחה סביב רונית ויצרת את האווירה המתאימה.

למדנו מכס איך לאהוב בת ואחות, אישה ואם.
איך לחבק עד הרגע האחרון.

מיה מקבוצת שחף

רונית ידעה ליצור קשרים בלתי רגילים עם אנשים, ילדים, צעירים וקולגות לעבודה. קשרי החברות האלו - מבנות שחף הנאמנות ועד לחברי העמותה הנפלאים - ליוו אותה בחודשי המחלה ונתנו לה תמיכה וחיזוק של אהבה.

חודשי המחלה אפשרו לכולנו, הקרובים, להיות איתה - כל אחד בדרכו. ככל שרונית השלימה עם המחלה, היא אפשרה יותר ויותר להעניק לה.

היא נתנה את עצמה לאהבה שהקיפה אותה ותמיד חייכה ואמרה תודה.

רונית תמשיך להיות חלק מחיינו. נתנחם בכך שמשהו ממנה נשאר בכל אחד מילדיה ומנכדיה - שעוד יבואו.

יעל שפי

על גפילטע פיש ראש השנה ואיך זה מתקשר למעמד הזה

עוד רגע מתרגש עלינו ראש השנה. אצלי ואצל עוד כמה אנשים, לא חשוב מאיזו עדה, ראש השנה עושה חשק לגפילטע פיש. אני מכינה כל ראש שנה ופסח גפילטע פיש בכמות בלתי סבירה בעליל. אתם יודעים, שלא יחסר.

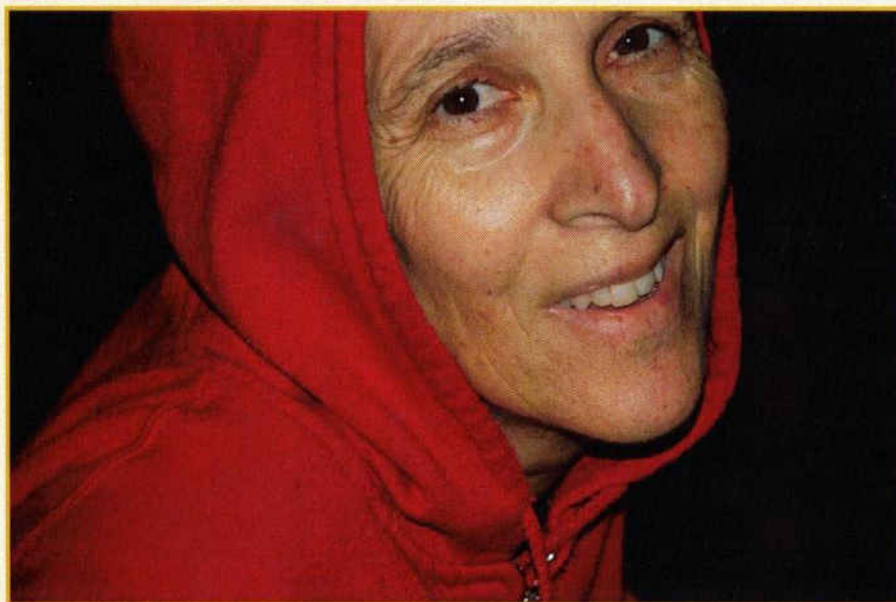
רונית אהבה מאד גפילטע פיש וכל פעם שהכנתי הייתי לוקחת בחשבון, בכמות, גם אותה וגם את יעל - משפחה זו משפחה!

באחד הימים, לקראת פסח, כשרונית חלתה והיו לנו הרבה שעות בילוי ביחד, היא פתאום אומרת לי "את יודעת מה נורא בא לי לאכול? גפילטע פיש". לא סיימה להגיד וכבר רצתי לחנות הדגים הקרובה לקנות את חומר הגלם הידוע בשם 'קרפיון' ולמחרת הבאתי לה גפילטע פיש. והיא, שכבר לא כל כך היה לה תיאבון, אכלה ואכלה ואכלה. הייתי מאושרת. באותו החג הכנתי כמות של פי שלושה מהכמות הרגילה. אתם יודעים, למקרה שלמישהו יתחשק. ובאמת, לרונית התחשק.

זה קצת מוזר שרונית מתקשרת אצלי לאוכל כי היא דווקא לא הייתה אכלנית גדולה. למעשה הזיכרון הזה הולך הרבה שנים לאחור. בילדותנו, במשפחה המורחבת, רונית הייתה מגיעה אלינו כי אצלנו היה מותר לאכול גם אחרי שעה 18:00 בערב, והיו נקניק בולגרי וגבינה בולגרית ושוקולד כמה שרוצים. אני הייתי באה לשחק עם רונית, יעל וקוקו, כי בבית שלי לא היה עם מי לשחק. ככה שכל אחד קיבל מה שהוא רצה במשפחה הגדולה.

גם בבגרותנו, ועד היום, אנחנו תמיד אחד בשביל השני בשמחות ובצרות. משפחה זו משפחה. ובעניין הגפילטע פיש - תמיד הכנתי אותו לזכר אמא שלי כי היא זו שלימדה אותי. מאז שרונית נפטרה, הגפילטע פיש הוא גם לזכרה.

רונית, ביום ראשון הוא יהיה על השולחן וכשנגיד חג שמח את תהיי אתנו. אורנה ברנבוורג, בת דודה של רונית (בתה של יהודית, אחותה של רחל)

יעקב התעקש ללמדך בעל פה בשבועות האחרונים את המנטרה שכתב לך, אלא שאת - שתמיד לא שמת דגש מיוחד על הלימודים - פשוט לא הצלחת.
אני, אמא, למדתי אותה בשבילך. שיניתי קצת את המילים ואמרתי אותה בליבי במקומך.

זרמי אל אמא רוח אהבה,
חזקי את גופה ואת נפשה
למען תחיה את גורלה
באומץ ובגבורה

ואת - בחודשים האחרונים חיית ונלחמת בגורלך באומץ, בגבורה ובעיקר - בענווה ובצניעות שכל כך אפיינו אותך.

אסתר מתוך ההספד שהוקרא בהלוויה

אנין איז וואס קלאנג אומהייב

קטן

כן, זאל הייה האוה אומהייב
אויב קעט וואוואה
הייה - עט פארה אומהייב
אל אויפן ייזע וואו אומהייב.

אויב אויף הייה אומהייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב.

זאלה אה געזעה אומהייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב.

כן, זאל הייה האוה אומהייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב.

כן, זאל הייה האוה אומהייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב.

כן, זאל הייה האוה אומהייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב.

הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב
הייב, זייב, זייב, זייב, זייב.

אויב

ד"ר טל ניר, רופא המשפחה של הקיבוץ במכתב למשפחה

לסיום, לא יודע אם נהוג ומקובל, אבל ברצוני לנצל הזדמנות זו שאנו מסיימים תקופה קשה ולהודות מכל הלב לאנשים הטובים שעזרו לנו לעבור אותה. לא לפי סדר החשיבות:

ראשית, לכל המשפחה הקרובה: לילדים שלנו, יאיר, אסתר, שאול וארנן. לגיסתי יעל ולבעלה עודד, ליעקב ולמרים, לאחותי עדה ולבעלה טוביה, ובמיוחד, לגדולה מכולן - סבתא רחל.

שנית, לנבחרת שסעדה את רונית ואפשרה לי להמשיך לעבוד: לחנה, למיה, לאורנה, לאסתר, ליאיר, לשאול ולסיגל.

שלישית, לצוות המרפאה: מיכל, עפרה ויעל, בת אחותי. אתן אחיות מקצועיות, אבל לא פחות חשוב - אתן אחיות בנפש. חברות אמיתיות.

לסיום ברצוני להודות לד"ר טל ניר שלאורך כל התקופה שמר על קשר נפלא איתנו, תמך מבחינה רפואית והיה מוכן לעשות כל דבר וכל שעה למען רונית. בזכותו ובזכות האחיות רונית הספיקה להיות בחופה.

ואחרון חביב, תודה לעמותה - מקום העבודה של אשתי - שחבריה תמכו לאורך כל הדרך. ברוך, מתוך מילים שאמר בסיום ההלוויה

בטיולי האופניים נהגנו לא פעם לשלוח יד אל הענבים שבכרם בפאתי מושב שתולים. לפני שבועות אחדים החלו הענבים להבשיל. סיפרתי זאת לרונית והיא חייכה. ראיתי אז בעיניה את הגעגועים לימים אחרים וכל כך לא רחוקים.

עברתי היום בכרם ותלשתי אשכול.

ימתקו לך הענבים, ותערב לך שנתך. חיית חיים טובים, מלאים ומאושרים, וגם את מחלתך נשאת בראש זקוף. נזכור אותך תמיד.

מיכה מקבוצת שחף

רונית יקירתני,

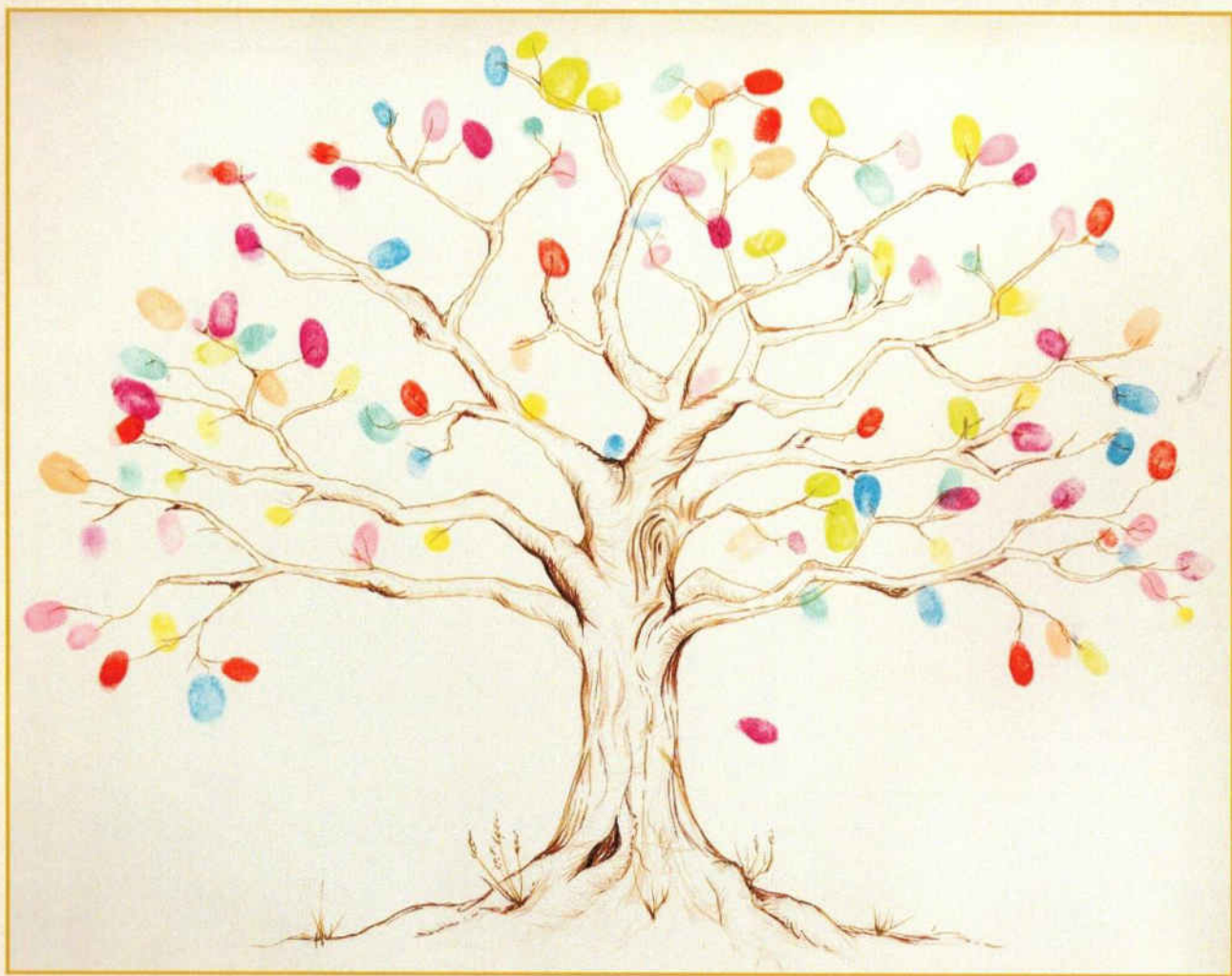
זהו שיר פרדה, פרדה ממך שהלכת מאיתנו ללא עת. השארת אצל כולנו חלל ריק של אהבה כואבת.

יעקב

ערב אחד במהלך השבעה הגיעו שני חרדים. עזבתי את החברים שישבתי איתם והלכתי לקבל את השניים. הם היו אנשים נחמדים מאוד, חברותיים ופתוחים מאוד. השיחה התחילה כשציינו שהם אהבו מאוד את רונית. מסתבר שהם היו מנהלי בית ספר דתי בירושלים. רונית הייתה מבקרת אותם במסגרת העבודה שלה ב'עמותה לקידום החינוך'. היא דאגה לתקציבים ולארוחות חמות לתלמידות, ועזרה לתלמידים נזקקים.

ביקשתי משני החברים שיספרו לי על רונית, והם סיפרו שרונית הייתה מקצועית מאוד בכל מה שקשור לחינוך, שהייתה טובת לב, תמימה וישרה. סיפרו לי שתמיד לפני שהייתה עוזבת דרשה מהמנהלים לעדכן את הרשימות של התלמידות כי היו אי־סדרים - היו רשומות יותר תלמידות ממה שהיו בפועל. יותר תלמידות - יותר תקציבים.

ברוך

רונית

רונית,

אזכור אותך תמיד כאישה אצילית, אמיתית, תומכת, מחנכת דגולה. חברה טושלית. תמיד עשית מה שחשבת שאת רוצה לעשות. עצמאית ומגשימה חלומות. אוהבת ללא גבולות את הילדים ואת המשפחה הקרובה.

שלום לך, אהובתי, אזכור אותך תמיד.

ברוך

היא הייתה אלופת הצדק. חייבת לשמור על הצדק. זה היה מוחלט, בכלל לא היה משנה באיזה כיוון ומי נגד מי. צדק, צדק, זה היה אצלה משהו - אלופה.

יוסי סטרק מקבוצת שחף

היה לה יושר פנימי מובהק. אני זוכרת את הוויכוחים על המרפסת. היא הייתה נלחמת כמו אריה ולא מוותרת.

מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

היית ספורטאית של החיים. רצית להגיע רחוק יותר - לכל מקום שעוד לא היית בו מסביב לעולם. גבוה יותר - בחפשך תמיד את האתגרים ואת ההרים הגבוהים ביותר, מהרי האנדים בצ'ילה ועד למדרונות ההימלאיה בנפאל. מהר סיני ועד להרי הקצ'ק. ומהר יותר - כה קל היה לך להתארגן ולצאת לכל מקום. מיה מקבוצת שחף

רונית הייתה יציבה וידעה מה היא רצתה. הייתה לה יכולת אדירה לחלום משהו ולבצע. איך היא יצאה לכל הטיולים - לראות עולם - להפליג למרחקים. ויחד עם זאת היה הייתה לגמרי מושרשת - מעורבת בסובב אותה במשפחה, בקיבוץ.

רחלי

רונית הגשימה חלומות. יום שישי אחד רונית נוסעת לגדרה לקנות בגדים. בסביבות שעה אחת-עשרה אני מקבל ממנה טלפון. תברך אותי. מה הפעם, אני שואל. קניתי מצלמה אצל אודי. בכמה כסף? אני שואל. שלושת אלפים וחמש מאות שקל

היה לי ברור שלא בדקה מחירים, שלא עשתה משא ומתן. כל כך תמימה, הקיבוצניקית.

אמרתי לה, כל הכבוד, תתחדשי ותיהני.

רגע, רונית אומרת, זה לא הכול. נרשמתי לקורס צילום (עוד אלפיים שקל).

לאורך כל השנים רונית למדה הרבה דברים חוץ מחינוך, למשל קבלה, משאבי אנוש, צילום, חינוך מיוחד. היה לה צורך ללמוד ולהתחדש.

מחליטה, מבצעת, וכבר חולמת על הדבר הבא.

ברוך

רונית הייתה בשבילי אחות גדולה וחברה. חברות שלא זקוקה להרבה מילים, של אהבות דומות והבנות הדדיות.

יעל שפי

רונית יקרה,

היית נוגעת ללב בישירות שלך, בחספוס, בחשיפות, במסירות שלך לכל דבר, בטוב העמוק שבך, ביופי הקצת פראי שהעמיק והתעדן עם השנים.

יעקב

רונית, יעל ויעקב יחד עם אמם רחל, 2005

רונית הייתה מאוד חרוצה. למשל גם עכשיו, בעבודה האחרונה שלה, שהיא נסעה כל יום להרבה גנים כדי להדריך את הגננות, כדי להכניס את הנושא של המזון וכל מיני פעילויות לגננות בגנים של טעוני טיפוח, וגננות שהיו טעונות טיפוח. ואחר כך, עוד בערב היא הייתה צריכה לשבת כל יום שעתיים או שלוש ולדווח על הכול.

מיכל מקבוצת שחף

משפחת קויפמן ומשפחת שפי יוצאים לטיול בעיר העתיקה בירושלים, ובסוף הטיול מגיעים לכותל. באותה תקופה היו פיגועים בירושלים בכלל ובעיר העתיקה בפרט.

לקראת סוף הטיול רונית שואלת בקול, מי מעוניין להיכנס לעיר העתיקה איתי?

אפילו גיסי הגיבור, שלא מפחד מכלום, לא משמיע קול. אין מתנדבים. רונית אומרת לא נורא, אני נכנסת לבד, ניפגש בחניה. ארנן, שהיה בן שלוש-עשרה אז, צועק, אמא, חכי לי אני בא איתך. לאחר כמה שניות כולנו מצטרפים, והכול עבר בשלום.

זו הייתה רונית. ברגע שמחליטה - אף אחד לא יצליח לשכנע אותה לוותר.

ברוך

רונית,

למדתי ממך מהו איפוק בזמן שזקוקים לו.

למדתי ממך מהי אחריות לחיי הזולת.

למדתי ממך מהו יושר מקצועי ובעיקר יושר אישי-פנימי.

למדתי ממך את משמעות הרגישות להתנהגות הזולת, ולא חשוב מה דעותיו והתנהגותו.

ובעיקר למדתי ממך כיצד רגישות לזולת מאפשרת לחפש דרך להקל עליו.

ושיעור אחרון שלמדתי ממך הוא את מקור המושג 'עוז נפשי'. ה'עוז הנפשי' התבטא באותם ימים

שהיית אצלנו ונמשך עד שנות חיך האחרונות.

כרמלה ארנן

When I first started coming Friday afternoons at Safta Racher I have to admit that Ronit was something of an enigma to me. Her conservative views on most issues was somewhat at odds with the very liberal approach she took regarding her children. It could not have gone unnoticed that I did not cope particularly well with the “lively” home atmosphere that occasionally developed. Now, as a parent myself, I can better understand those afternoons and regret that I was not in a position to appreciate them more. Ronit, to me embodied the spirit of the second generation Kibbutznik, and while many of my own views differed from hers, I always enjoyed discussions with her.

Jeffrey

כי הרי רונית באופייה לא הייתה אישה מתאבלת. רונית תמיד הקרינה אופטימיות וראתה את העולם ראייה קצת ורדרדת, גם ברגעים הקשים בחייה (ובחיי ברוך וילדיה).

גם אז נתנה לנו רונית להבין מה משמעותו של איפוק, וכיצד אפשר להמשיך ולתפקד בחיוניות וללא שיתוק.

רונית ידעה תמיד לשלב בתוך חייה האישיים את ברוך, את רחל, את ילדיה, את עבודתה ואת חייה הקהילתיים. דהיינו, רונית ידעה לבנות את השלבים שעזרו לה להתבגר, ללמוד, להתפתח ולהתמודד גם כשקרו קשיים - הבסיס היה לחיות חיים משמעותיים ומהנים.

כרמלה ארנן

רונית גדלה במשפחה מיוחדת וספגה מהשפע של מורשתה והשייכות שלה לארץ. כאם - השקיעה בילדיה ונתנה הכול, נלחמה בשבילים, תמכה ברצונותיהם. כאישה לברוך - יצרה חיי משפחה יפים שהיו בהם מעוף של טיולים בכל פינה בעולם, אהבה והנאה מבילוי משותף כמו גם משטיפת חדר משותפת ביום שישי.

מיה מקבוצת שחף

אני חושבת עלייך הרבה. הייתה לי הזכות לעבוד איתך בשנה הראשונה כשהגענו - משפחה צעירה עם שלושה ילדים - לחצור, לא הבנו מה זה קיבוץ, איך מתנהלים פה החיים.

רונית, את - עם הרגישות שלך, האמפתיה, המבט בגובה העיניים - הכרת לי את המערכת הקיבוץ ואת אורחות החיים בו.

מאותה תקופה שמרנו על קשר אישי.

כשקררה למשפחתנו אסון וגיא נפל, עטפת אותנו, חיבת אותנו, נתת לנו כוחות עם האנרגיה שלך. בלי הרבה מילים - פשוט היית שם עבורנו. לא חסכת ביקורים בביתנו. כל אזכרה וכל יום זיכרון היית לצידנו.

כשליהי נולדה שמחת איתנו ונקשרת אליה, כמו שעשית כל חיך, באהבה גדולה לילדים שאיתם עבדת.

תיקי גולן

אני לא זוכרת מתי הקשר התחיל, אבל יכול להיות שכשאביעד נפצע. בכל אופן, רונית וברוך אימצו אותי. קודם כול רונית ומיה נסעו איתי לבית חולים. אחר כך, בפעם השנייה, כשלאביעד הייתה תאונה,

רונית נסעה איתי להדסה. כל יום נסעה איתי להדסה. אחר כך, כשאני לא הייתי בבית, רונית לקחה כל יום את הילדים שלי אליה, בצורה הכי טבעית. רונית תמיד הייתה שם, כל הזמן. החיבור היה תמיד מאוד מאוד חזק, עוד שנים שנים אחר כך. זאת הייתה כמו משפחה.

מיכל מתוך מפגש קבוצת שחף 2018

אני שומרת בתוכי את רונית שהכרתי. חברה טובה ונאמנה, מבינה כל כך מהר וכל כך טוב גם מבלי שייאמרו הרבה מילים. אומרת כל כך הרבה עם מעט מילים שיש להן משמעות רבה. שותפה וחברה גם מרחוק וגם מקרוב. הקשר איתך היה אחד מהקשרים הנדירים בחיים ששום שינוי זמן או מחלוקת לא יכלו לפגוע בו. אני שומרת בתוכי את האהבה שזכית לה, את היכולה הנפלאה שלך לקרוא אנשים כל כך במדויק אבל בלי רצון לשנות אותם, את הקבלה ללא תנאי וללא גבול, את הנתינה ואת ההתמסרות. אפרת, חברה קבוצת שחף

הנצחה וזיכרון

מסע האופניים השנתי
לזכרה של רונית קויפמן

ביום שבת 29.10 בשעה 9:30 נצא לטיול האופניים המסורתי
לזכרה של רונית קויפמן ז"ל.

מתאספים בירידה לואדי, ליד עץ השקמה הגדול, מול שלט הפת מסלולי
אופניים בחצור. לאחר טקס קצר וחלוקת חולצות, נצא לטיולי אופניים
באזור, בדרגות קושי שונות. הטיולים מיועדים לכולם (ילדים, נטרים
ומבוגרים). בסיום המסע נקיים פיקניק משותף בחורשת האקליפטוס.
יש להצטייד במיים, קסדת רכיבה ואופניים תקינים.

רונית ז"ל נפטרה יומיים לפני יום הולדתה ה-57. בסוכות 2010, לפני שיצאנו למסע, הקראנו לזכרה
את הדברים הבאים:

שואלים אותי "ממה אמא נפטרה?" ואני עונה "מסרטן ריאות."

ואז נשאלות שאלות כמו "היא עישנה?" "האם שמרה על אורח חיים בריא?" ואני עונה (בגאווה): "אמא שלי מעולם לא עישנה, היא רכבה על אופניים, טיפסה על הרים, אכלה בריא (לרוב), בקיצור - הייתה אישה בריאה שנהנתה מהחיים."

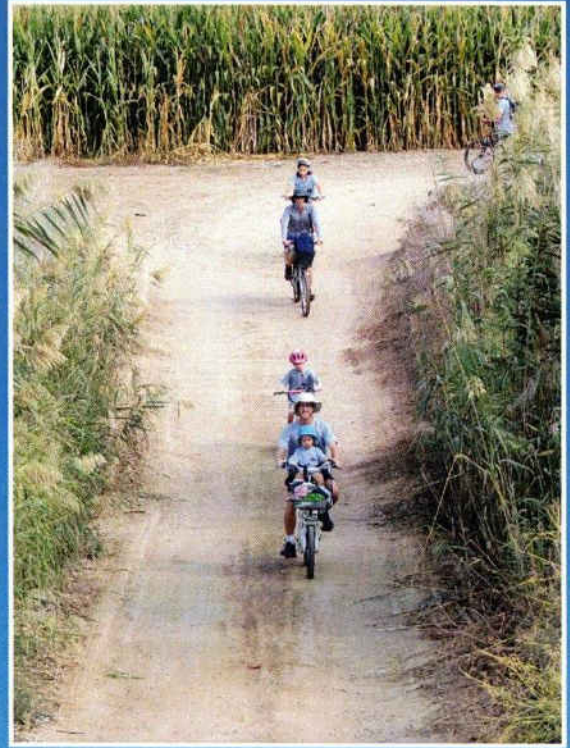
מי שהכיר את רונית יודע כי היא נהגה להחליף תחביב כל כמה שנים. הייתה תקופה שהיא למדה קבלה (עוד לפני כל המפורסמים), אחר כך השתתפה בקורס צילום והסתובבה בכל מקום עם מצלמה. בשנים האחרונות, שלפני מותה, רכבה על אופניים.

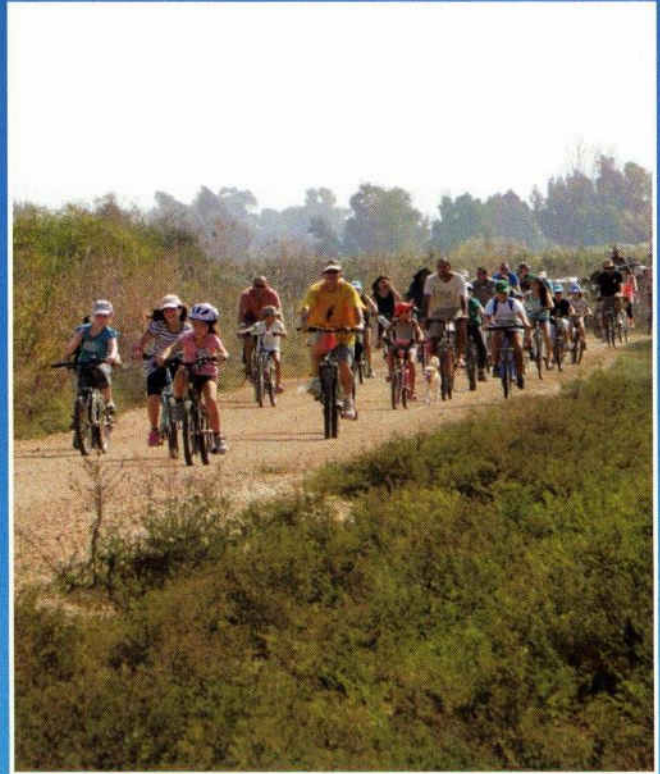
אני לא זוכרת מתי ואיך נכנס לה הג'וק הזה לראש, אני משערת שהיה זה עודד (שפי) שגילה את הספורט הכי פחות תחרותי שאפשר לעשות עם משפחת קויפמן. וכך, באמצע השבוע, שישי אחר הצהריים וטיולים מיוחדים בשבתות ובחגים - אמא עם קסדה על הראש, משקפי שמש, עם כפפות ועם טייץ מגוחך - יוצאת לדרך.

כרגיל, סוחבת את אבא אחר גחמותיה, ומי שמצוי בסוד העניינים ודאי יודע כי לא פעם היה הדבר גובה ממנו מחיר. אם בנפאל זו הייתה היד שנשברה, הרי שבאופניים הייתה זו הברך (השנייה) שהתרסקה. אבל אבא, כצנחן מדופלם, נופל וקם, ועד היום (נכון גם לשנת 2016) ממשיך לרכוב על אופניים ולשמור על כושר, כאילו הוא נושא את אמא במסעותיו...

ההנצחה של אמא באמצעות מסעות האופניים טובבי חצור והשלט שבירידה לוואדי משלבים בתוכם מאפיינים רבים של רונית: פעילות גופנית (לא מחייבת ולא תחרותית), חברותיות ומשפחתיות, אהבת הקיבוץ וסביבתו - שהיו המקומות שהכירה עוד משחר ילדותה.

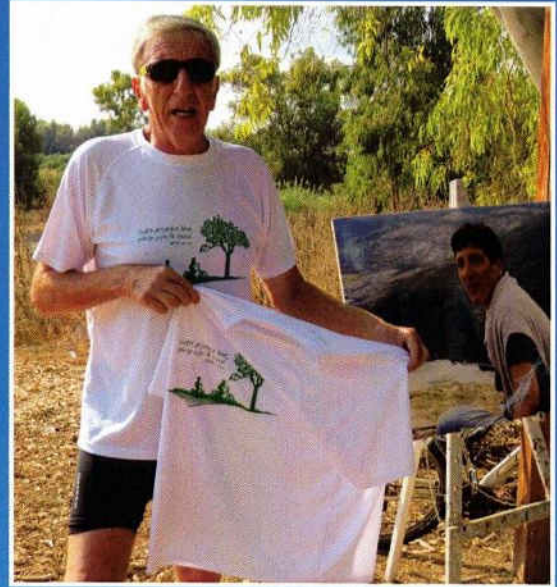
אסתר, מתוך פרסום למסע האופניים ב'דף הכתום', 2016

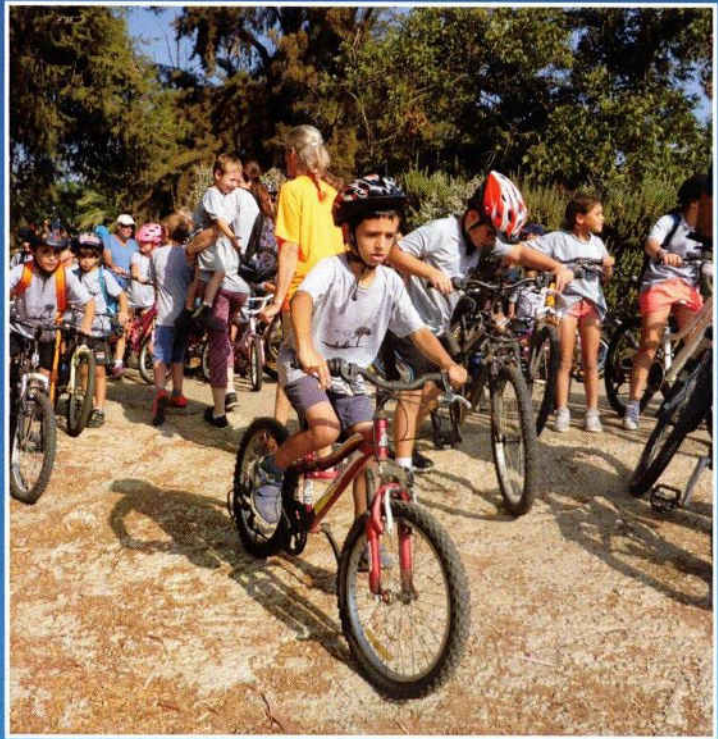

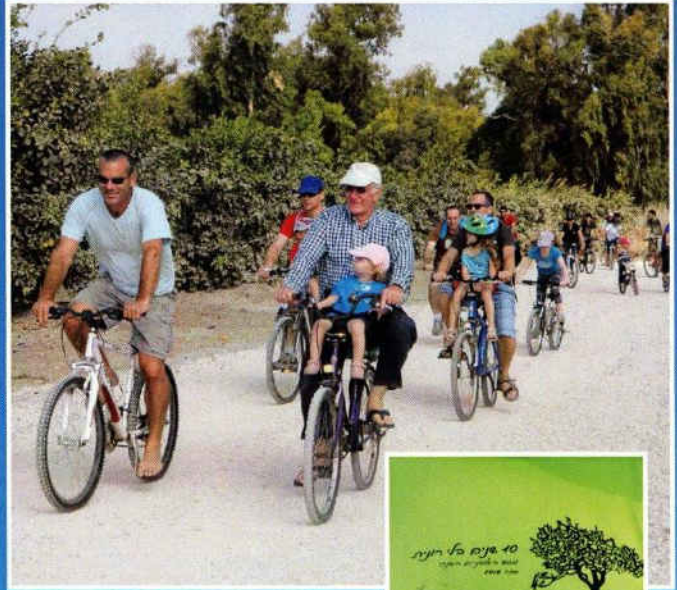
**מסל אופניים
לזכרה של חניית סאנו**
 ביום שני 8.10.12 בשעה
 10:00 נציא לטיול האופניים
 המסורתי לזכרה של חניית
 קויפמן ויל.

עשר שנים אחרי...

רוניתה,

עשור בלעדייך!

ואני נזכרת בך ובחיות שלך דרך תמונה מעוד טיול של העמותה (לתפנית בחינוך) ... כובע, נעליים, מים ביד, רוניתה הולכת ושרה... מזויפת ושרה.

כשהיא לא שרה בקולי קולות, היא מספרת לדני שהיא בזמן האחרון מעדיפה לטייל בטבע על אופניים... עם ברוך. אבל מציינת בפניו, כדי שיהיה לו ברור, שהיא לא מקטרת. כי גם טיול רגלי כמו פעם, מתאים לה...

ואחר כך בהפסקה היא מנסה להגדיר צמח כלשהו... ומתבלבלת בין איזו נומית שלופתת משהו ללוטם שעיר, וצוחקת על עצמה. מציינת שפעם זה היה לה ברור הרבה יותר, כל ההבדלים האלה בין הצמחים. אבל עכשיו, עכשיו הראש שלה מלא בתכנונים לחו"ל הבא. וכשמיכל שואלת לאן היא מתארת כל מיני אפשרויות שכוללות הרבה, הרבה, הרבה זמן טיסה.

ואחר כך היא מאירה את תשומת ליבה של יפה לנייר הטישו שנפל לה. מחכה לראות שהיא מרימה. ואז כשחוזרים לצעוד היא שרה שוב...

בהמשך הדרך היא מתווכחת עם אחד מאנשי המטה (גזען איום ולכן לא נזכיר את שמו) על היחס המפלה של הקרן כלפי המגזר הברדואי (אוף, אם היא הייתה שומעת על חוק הלאום היום).

וכשאביב חולף על פניה ומרגיז אותה כשהוא מזכיר את מכבי חיפה האלופה! כי הם ראשונים בטבלה!
היא נותנת בו מבט מלא בוז. מלא, מלא, מלא בבוז.

ואחר כך צוחקת מעוד בדיחה (לא, לא, לא זו על מכבי האלופה).

בהפסקה הבאה היא פונה לארנה שמתלוננת על ההליכה, מגישה לה בקבוק מים ומנסה לעודד את רוחה,
מזכירה לה שזה כיף יותר לטייל בחוץ מסתם לשבת בעוד איזו ישיבה משעממת. וחוז' מזה תיכף נגיע.

אחר כך היא מזכירה לכולנו שגם כשעשינו את פעילות ה־outdoor training קיטרנו, אבל אחר כך
התלהבנו נורא, כי גילינו שאנחנו למעשה קבוצה שיודעת לפעול יחד.

וכשנגמרת ההפסקה השנייה היא חולפת על פניי במהירות, מדרבנת אותי ואומרת יאללה סיגל
(במלעיל), בואי נשיג את הגברים האלה נראה להם מה אנחנו שוות. כי בכל זאת רוניתה הייתה קצת
תחרותית.

ואנחנו צועדות ועכשיו היא עושה לי פדיחות ומאלצת אותי לשיר איתה. אז אני מסיטה את הדיון
לסוגיות קיבוציות. ועם זה אי אפשר להיכשל כי מייד היא משתפת אותי בהחלטה חינוכית מרגיזה
שלקחה האסיפה, והיא כל כולה עטופה בלהט חינוכי. עכשיו כשהיא כועסת היא הולכת עוד יותר מהר
ומנפנת בידיים כשהיא מסבירה.

כשמגיעים לאוטובוסים היא חשה קצת קוצר נשימה. היא מתיישבת על אבן דרך ואומרת בשקט, כבר
יש לי פחות כוח. מסתבר שאני כבר לא כל כך בכורש.

ואז היא מחייכת אליי, וקורצת ולוקחת עוד לגימה מהבקבוק.

אוי רוניתה. כמה בבוז.

אמא ואני היינו מדברים כל יום בשעה ארבע. כבר עשר שנים שאני מחכה לשיחה ממנה.

דמיינתי איך השיחה הזו הייתה מתקיימת היום.

שיחת טלפון עם אמא 07/09/18

שעה 16:00

- יאיר: הלו אמא מה שלומך?
אמא: בסדר גמור, מה שלומך, שאולי?
יאיר: אמא, התקשרת אליי, אל יאיר, כמו שאת עושה בכל יום בשעה ארבע
אמא: נכון, חחח הכול בסדר. איפה אתה?
יאיר: כרגיל מסיע את אוריה לאימון כדורסל ואת נוהר לחוג ריקוד
אוריה: סבתא מה שלומך? מתי את באה לבקר?
אמא: אני בטח אגיע ברביעי, אוריה חמוד, איך בכיתה ב?
אוריה: כיף
נוהר: סבתא, אני בגן טרום חובה חדש
אמא: איך הגננת, נחמדה?
נוהר: מאוד נחמדה, וגם כל החברות שלי בגן וכל החברים
אמא: איזה יופי, הכי חשוב זה הרבה חברים

- אוריה: את יודעת שאייל ישן אצלי בחופש?
- אמא: ברור שאני יודעת. בחופש סוכות אתם באים אלינו לכמה ימים, בזמן שההורים שלכם טסים לאמסטרדם
- אוריה ונוהר: איזה כיף. ניסע עם סבא לאשדוד
- יאיר: אמא, את כבר ממש זקנה תכף יש לך יום הולדת... בת כמה את?
- אמא: זקנה זקנה, אתמול רכבנו שעתיים על אופניים, שחינו שלושים בריכות ועשינו בלילה הליכה להגיד לילה טוב לתמרה
- יאיר: ואוו ממש מתכוננים לטריאתלון...
- אמא: יש עבודה?
- יאיר: את יודעת, ספטמבר, חגים, אחר כך היומן כבר סגור
- אמא: באמת איפה אתם בחג? אנחנו נוסעים לסיני, קצת חופש
- יאיר: שכטות יש גם בקיבוץ
- אמא: מצחיק מאוד. אני לא כמוכם
- יאיר: אני סחי כבר חמש-עשרה שנה
- אמא: טוב, אז קבענו שנפגשים ביום רביעי. ד"ש לקרן, אני באמת צריכה לדבר איתה
- יאיר: קבענו. נשיקות וד"ש לאבא, ותחשבו, אולי נלך לאיזה מסעדה לחגוג את יום ההולדת? אני אדבר עם אסתר

אמא: איפה, בתל אביב?

יאיר: שמעתי שפתחו אחת בקיבוץ עם שף מפורסם....

אמא: באמת שף מפורסם, וגם ארנן. האמנת שככה הם יצליחו?

יאיר: ברור, אנחנו משפחה של גאונים. טוב, אני חייב לסיים, הגענו לאימון של אוריה. ביייי

אוריה ונוהר: באייר סבתא, אוהבים אותך

אוהב ומתגעגע עד אין סוף ובחזרה,

יאיר

עשר שנים חלפו מאותו היום שאבא התקשר אליי בשבע בבוקר והודיע לי שאמא נפטרה במהלך הלילה...

הייתי אז בסוף חודש שמיני, בהיריון עם בני הבכור - אלון.

בליל אמש של אותו היום נפרדנו כולנו מאמא - משפחה קרובה וחברים טובים התייצבו ליד מיטתה בבית החולים, בחדר בסוף המסדרון, מבינים שהמסע שלה נגמר.

כל אחד נכנס לכמה רגעים להיפרד. אני הספקתי להגיד תודה, שאני אוהבת אותה, שאדאג למשפחה ושלבני אקרא אלון, הסוד היחיד שהצליחה כנראה לשמור לעצמה.

עשר שנים חלפו והשבוע אלון היה צריך לכתוב במסגרת בית הספר מהי משפחה בשבילו. שאלתי אותו מה הוא מתכוון לכתוב והוא אמר לי ש"משפחה זה האנשים שהכי מעצבנים אותך בעולם." אני ניסיתי להסביר לו את מה שאמא ואבא הצליחו להנחיל לנו האחים - משפחה זה האנשים הכי קרובים

אליך, שתמיד יהיו לצידך, שאי אפשר להחליף, שישמחו איתך בכל ניצחון או אירוע משמח אחר, אך גם ידאגו לך בכל צרה ויעזרו לך לפתור כל בעיה. משפחה זה הדבר הכי חזק ויציב בעולם - ככה זה במשפחת קויפמן, גם אם מדובר באנשים הכי מעצבנים בעולם!

עשר שנים חלפו ואני נוטה להרהר. מה היה קורה אם...

אני אומרת לטל שבטח לא היינו קמים בשבת בבוקר מוקדם כי אמא לקחה את הנכדים שלה לטיול ותחזור ממש מאוחר... וטל עונה - שכחת, היא כבר שנה בטיול מסביב לעולם...

אם אמא הייתה... אז היא ואבא בטח היו מטיילים מסביב לעולם אך חוזרים לעיתים קרובות לארץ כי הם מתגעגעים לנכדים שלהם. הנכדים שאמא הייתה מקדישה לכל אחד זמן בנפרד, מחזקת ומעצימה איפה שצריך, אוהבת ודואגת ותמיד תמיד גאה בכולם.

עשר שנים חלפו ונותרתי רק עם זיכרון ועם הרהורים לא מעשיים. עשר שנים חלפו והחור שיש בי נותר בדיוק כפי שנפער כאן לפני עשר שנים.

אמא, אני מתגעגעת אלייך וצריכה אותך כאן איתי, ותחושה זו לא חלפה גם שכבר חלפו להן עשר שנים...

אסתר

אמא, עשר שנים עברו מאז שנפטרת. עשר שנים שבהן קרה כל כך הרבה בחיים שלי. כשנפטרת הייתי בשלב מאוד מבולבל בחיים, בתחילת שנות העשרים. לקח לי המון זמן להבין את כל המשמעויות של מוות. עד שנפטרת לא התעסקתי במוות לעומק, וככל שהזמן עובר אני מרגיש פספוס ענק, גם בפרידה ממך. תמיד חשבתי שבסוף תבראי כי היית אישה חזקה עם המון אופטימיות, גם אם היא נעלמה לקראת הסוף. אני זוכר שכשהייתי במקסיקו יאיר שוחח איתי בטלפון, ויאיר - כמו שהוא יודע, בישרות שלו -

אמר לי "אם אתה רוצה לראות אמא שלך בחיים, כדאי שתקנה כרטיס חזרה לארץ כמה שיותר מהר". כשטסתי למקסיקו לא הרגשתי טוב אבל עדיין לא ידעו שזה סרטן. כשחזרתי המצב היה שונה לגמרי, את כבר הייתה עמוק במלחמה עם הסרטן, וכבר היה אפשר לראות את זה בך. בשלב הזה הבנתי כמה המשפחה שלנו חזקה ותומכת בכל מצב. עוברות לי המון תמונות קשות בראש; אני זוכר שככל שהמצב הרפואי שלך הדרדר גם המצב הגופני התדרדר. זה היה קשה לי מאוד לראות. יש לי תמונה בראש שאת נראית כמו מישהי בשואה.

אני בעיקר זוכר ששכבנו שנינו במיטה שלך ושאלתי אותך מה יקרה במשפחה שלנו אם תמותי. התשובה שלך הייתה כל כך נכונה. את אמרת שאבא יכול הכול, ושהוא יעשה כל מה שאנחנו צריכים וישמור על המשפחה, ושיש לי אחים גדולים שיעזרו לי.

אז אמא, צדקת לגמרי. אבא באמת כל יכול. הוא משתדל לעזור בכל מה שאפשר אבל גם מצליח ליהנות מהחיים. בעשר שנים המשפחה גדלה ועכשיו יש לך שישה נכדים. בחלק הזה אני מרגיש את הפספוס הגדול ביותר; בהמון רגעים שלי עם תמרה אני חושב שבאמת הכול היה מושלם אם היית פה עכשיו, וכמה היית מאושרת עם הנכדים, ועל זה שאת ואבא הייתם חיים את תקופת הפנסיה בטוילים ובטיפול בנכדים. אין ספק שעשר שנים חסר לי משהו בחיים. אמא.

שאל

